

II. évfolyam

Budapest, 1928 február 25

8

Déliab

20
fillér

Megjelenik minden szombaton



Brigitta Helm legújabb szerepében

A
**PESTI
HIRLAP
VASÁRNAPJA**

A LEGNAGYOBB
MAGYAR LAP

32 OLDALAS

PÁRATLANUL
GAZDAG
VASÁRNAPI

INGYEN

MELLÉK-
LETE

Délibáb

Miért írtam operettet?

Írta: Lakatos László

Miért ne írtam volna operettet?

Hiszen az operett éppen olyan műfaj, mint minden más műfaj. Azután: nem is a műfaj teszi, hanem a munka minősége. Aki egy remek kuplét ír, az előtt megemelem a kalapomat. Aki egy rossz operát, annak nem köszönök vissza. Az operettben éppen úgy lehet ábrázolóképeség, logika, józan ész, mint akármilyen más darabban. Még tragikum is. (Lásd: Chaplin. Lásd: cirkuszi bohócok.) Minden groteszkség alakja: tragikum. Minden igazi humor véres. Minden operettben lehet tragikum. Csak egyre kell vigyázni. Arra, hogy ez a tragikum ne legyen a szerző tragikuma.

De azonkívül nem is írtam operettet

Mert a „Zenebona” című operett, amit Bródy István társaságában írtam a Fővárosi Operettszínháznak, nem szabályos operett. Nincs benne bécsi szentimentalizmus, bécsi finálézás, bécsi nagyképűség, bécsi hazugság.

Hát akkor mi van benne?

Van benne csúfolódás, csipkelődés. Van benne egy úgynevezett erkölcsrajz szatirája és egy bohózat vidámsága. Van benne a Commedia dell'Arte közvetlensége. Van benne paródia. Van benne a feje tetejére állított színház. Van benne az, amit ma úgy hívnak: színház a színházban. (Hogy van-e benne pénz? Azt magam is szeretném tudni.)

De ezenkívül még nincs benne

revű. Nem mintha szégyeltem volna revűt írni. Sőt! A revű kitűnő és tehetséges műfaj és — ami a fő, —

teljesen mai műfaj. A rádió, a jazz, a nagy repülőutak és a nagy hisztériák korszakának műfaja. Azonkívül sokkal több revű van a világon, mintsem azt hinni lehetne. Mert nemcsak az revű, amit a színlap annak nevez. Vannak prózai revűk is. A sok képre osztott színdarab szerintem mind revű. Maga a szó: revű, annyit jelent, mint: szemle. Szóval minden darab, ami az élet valamilyen területe fölött szemlét tart, revű. És ha így van, akkor könnyen lehet, hogy

bár nem írtam revűt, mégis revűt írtam,

mert a „Zenebona” is szemlét tart a mai nők, a mai női nevelés, a mai női emancipáció, a mai női ruházatkodás, a mai női sportok, a mai udvarlás, a mai eljegyzés, a mai férjhezmenés fölött.

Mezítelen darab?

Sokan azt fogják tehát mondani, hogy a „Zenebona” karikatúra. Ez lehet. De mi a karikatúra? A karikatúra — egy nagy olasz művész szerint — maga a mezítelen igazság, ami csak a lényegét adja minden mellékes körülmény és mellékes részlet nélkül. Ha ez igaz, akkor a „Zenebona” is mezítelen darab. De nem a mezítelen görölk, hanem a mezítelen igazság darabja.

Miért engedtem be a darabba a jazzet?

Mert az bejött magától. Mert az odavaló. Az ilyen darab egész tempója, üteme, ritmusa nem tűri az álmos bécsi zenekart. A „Zenebona”-nak, hogy úgy mondjam, már a prózája is jazzben van írva. Kellett hát,

hogy a muzsikája is az legyen. De mi a „Zenebonába” nem beleloptuk a jazzet, nem csempésztük be valamelyik felvonásba külön „atrakció”-nak, hanem becsületesen odaültettük a zenekarba, ahonnan végig fogja kíséni az egész darabot. Az első ütemtől az utolsóig. Ez lesz Pesten az első darab, amit végig jazz kísér. A „Zenebona” tehát ebben a tekintetben úttörő. Töri az utat azzal a szerénységgel és azzal a halksággal, ami már a jazzet általában jellemzi.

Szóval mit irtam tulajdonképpen ?

Ha a „Zenebona” se nem operett, se nem revű, se nem... A „Zenebona” egy görbe tükör, amit három

órára felállítanak a színpadra és amelyben mindenki ráismerhet — a szomszédjára.

És miért adtuk a darabot a Fővárosinak ?

Mert ott játszik : *Fejes Teri, Zilahy Irén, Gombaszögi Ella, Szokolay Oly, Kabos Gyula, Kertész Dezső, Sarkadi Aladár, Vendrey Ferenc, Radó Sándor.* Mert ott rendez : *Szabolcs Ernő.* Mert ott dirigál : *Ábrahám Pál.* Mert ott igazgat : *Faludi Sándor.*

És azonkívül miért adtuk a darabot a Fővárosinak ?

Mert ott fogadták el.



Pataki Miklós, Gáthy Károly és Kubányi György, Terstyánszky „Ásít az igazság” című darabjában a „Játékszín”-ben (Harsányi felv.)

A „Csókon szerzett vőlegény“ a Városi Színházban

Ugy látszik, a színiigazgatók nem esnek kétségbe a „tempora mutantur“ miatt. A mai dzsezzes, etontrizurás, óceánrepülő világban is ki tudnak mindig találni valamit, amivel be lehet csalni a drága publikumot. Londonban frakkot húznak Hamlet törekény alakjára — Pesten dzsezzesítik a „Csókon szerzett vőlegény“-t, Szigethy József egykor oly diadalmas operettjét, amit ha eredeti formájában tálalnának, úgy hatna, mint egy préselt virág, amely véletlenül előkerült a dohos, poros fiók mélyéről.

De így, a saxofón rikácsolása mellett, a bendzso buja hangjától kísérvé,



Fedák Sári a „Csókon szerzett vőlegény“-ben
(Harsányi felv.)



Siro Anna és D'Arrigo Cornél a „Csókon szerzett vőlegény“ ben,

fürgelábú görlicékkel spékelve, már nem hat olyan kopottnak és elavultnak a színészno produkciója, aki számtalan akadályon keresztül mégis meghódítja a nőgyűlölő földbirtokost.

De amint nem tudjuk elképzelni azt, hogy valaki a repülőgépen utazva, élvezni tudja Ballassa Julia verseit, éppen úgy lehetetlenek tartjuk, hogy a dzsez kiabálásától átfűtve, komikusnak ne tűnjék mindenki előtt, Szigethy egyszerű, naiv nyelvezete. A direkciónak számított erre és Verő Györggyel átdolgoztatta a régi operettet.



Fedák Sári a „Csókon szerzett vőlegény”-ben
(Harsányi felv.)

Verő György és Lajtay Lajos a zeneszerző elvégezték a munkájukat. Az eredmény az lett, hogy a „Csókon szerzett vőlegény”-re nem lehet ráismerni. Kérdés: miért kellett akkor ezt az operettet felújítani, hiszen ezzel a fáradsággal újat is lehetett volna csinálni.

Felelet: Fedák kedvéért. Fedák Sári hét figurája: az öreg grófné, a fiatal grófné, a szamócás gyerek, a drótos-tót, az angol gépirólány, a szanitéc és a színésznő, a legszebb és a leghatásosabb színészi produkció.

Fedák kedvéért mindent meg lehet bocsájtani. A többiek Sziklay, Ferenczy, D'Arrigo, Horty és Simon Marcsa nagyszerűen egészítették ki az előadást.

De azért a „Csak egy kislány van a világon” kezdetű dalt továbbra is cigányoktól akarjuk hallani... Különösen akkor, ha ennek a szép dalnak a dzsezzesítésére semmi szükség nincs.

Mindentől eltekintve a „Csókon szerzett vőlegény” nagy siker és biztos, hogy sokáig fogja gazdagítani a Városi Színház repertoárját.



Simon Marcsa és Ferenczy Károly a „Csókon szerzett vőlegény” egyik jelenetében a Városi Színházban (Harsányi felv.)

A „Csókon szerzett vőlegény“ a Jókai Színpadon

A Városi Színházzal egyidőben a Jókai Színpad is bemutatta a „Csókon szerzett vőlegény“-t, de... nem dzsezesítve, hanem úgy, ahogyan azt Szigethy József megálmodta és megcsinálta. Cifraság, görlicék és felvonulások nélkül.

Ezeknek az egyszerű eszközökkel dolgozó színészeknek a játékában mint ha több lett volna az őszinteség és bensőség. A színpadjuk, a ruhájuk egyszerűbb, szegényebb, de a szívük gazdagabb. Megvalljuk az igazat. Azért mentünk ki a Városi Színház főpróbája után a Jókai Színpadba, hogy mulassunk a két színház közötti óriási különbségen.

Hát nem mulattunk! Hanem nagyon-nagyon meg voltunk hatva és hamarjában nem tudnánk megmondani, hol éreztük jobban magunkat. Hiába... Fedák mégis csak Fedák...



Viola Mária és Polgár Ferenc a „Csókon szerzett vőlegény“-ben (Harsányi felv.)

Pintér Rózi a „Csókon szerzett vőlegény“-ben a Jókai Színpadon (Harsányi felv.)



I. Herczeg Ferenc

Herczeg Ferenc dolgozószobája olyan, mint maga az író, diszkrét, finom és a nemes egyszerűségben is arisztokratikus. Ezt a kis szobát, ahonnan sok regény és színdarab indult el diadalmas útjára, bátran szentélynek is nevezhetnénk, mert a Herczeg-villának ebben a kis zugában csak igen kiváltóságos embereknek van szabad bejárásuk. A mesés értékű képek, a csodálatosan szép szobrok és minden egyes bútordarab magán viseli az író egyéniségének bélyegét, aki most kérésünkre visszavisz minket egy pár röpké percre a múltba, hogy lássuk mi is, hogy lett az álmodozó diákból — költő.

*

— Ameddig csak vissza tudok emlékezni gyermekkoromra — kezdi Herczeg Ferenc, — mindig csak egy vágyam volt, regényt írni és lapot szerkeszteni. Nyolcéves koromban nem resteltem a fáradságot és „Verseci Közlöny” címmel képes hetilapot indítottam — természetesen csak a családom tagjai számára és szóraztatására. Őt példányban jelent meg hetenként, amelyet kézzel írtam le és csak az volt a baj, hogy mire ezzel a fáradságos munkával elkészültem, már készítenem kellett a következő számot. Hiába, ez a lapszerkesztők tragédiája!

Sokkal nagyobbstílusú volt második lapalapításom, amikor Szegeden mint hatodikos gimnazista éltem a világomat. „Létusz-klub” címen egyesületet alapítottam, amelynek hivatalos lapját, a „Létusz”-t természetesen én szerkesztettem. Hogy mit jelent ez a szó: Létusz, azt sem ma, sem akkor nem tudtam, de nagyon tetszett. Rettenetesen buta cím, bevallom, de azért mégse bánám, ha Wells időgépén még egyszer visszaszállhatnék abba a drága, bohókás korba.

A „Létusz”-t egyébként én és munkatársaim Szeged uccáin árusítottuk

és az esetleges megmaradt példányokat Garai néni nevű almáskofának adtuk

el staniclinak — természetesen áron alul. Az így befolyt jövedelmekét a hetenként összehívott közgyűléseinken alma, körte vagy gesztenye nagyszámú bevásárlására fordítottuk.

Amikor Fehértemplomra mint nyolcadikos gimnazista átkerültem, „komolyabb” munkába fogtam. Mint az Önképzőkör legbuzgóbb tagja, hatalmas époszt írtam

esekély háromezer hexaméter sorban.

A tanárok és diáktársaim között a szó legszorosabb értelmében pánik tört ki, amikor minden könyörgés ellenére az egyik önképzőköri délelőttön elszavaltam „rövidlélekzetű” művemel.

Az érettségi után a verseci szünidőm alatt írtam meg első ötfelvonásos drámámat, a „Hozományvadász” címmel,

amely nem más, mint a „Dolovai nábob leánya”,

azzal a különbséggel, hogy az előbbiben csak civilek szerepeltek.

Jogászkoromban írtam az első novellámat, amit nagy szerényen felvittem a Pesti Hírlap akkori szerkesztőjéhez, Kenedy Gézához, aki azt el is fogadta. Ő volt az, aki felfedezte bennem az írói tehetséget és

neki köszönhetem, hogy a mai napig ezen a pályán vagyok.

Az első fixfizetésemet a Budapesti Hírlaptól kaptam, ahová Rákosi Jenő szerződtetett le. Itt jelent meg egy ünnepi számban az első hosszabb művem, a „Mutamur vagy a Terka naplója”, amelynek igen nagy sikere volt.

— Egy dialógusban megírt novellám után Paulay Ede, a Nemzeti Színház igazgatója felkeresett és arra kért meg, hogy írjak neki egy színdarabot a lehető legrövidebb időn belül. Még aznap délután jelentkeztem Paulaynál a „Dolovai nábob leánya”-nak kéziratával. Paulay Ede nagyot nevetett a túlságos mohóság-

gon, de talán éppen ezért még aznap elolvasta darabomat. Másnap, amikor fekéltre mentem fel hozzá, hogy válaszát megtudjam, nagy társaság fogadott. Köztük gróf Keglevich, a Nemzeti Színház intendánsa, Jászai Mari, Csillag Teréz és mások.

„A dolovai nábob lányá”-nak szereplői

mutatott rájuk Keglevich és én kimondhatatlan boldogságomban magamhoz szerettem volna ölelni az egész világot.

Nem panaszkodhatom, sok nagy sikeren volt részem. Ezek közül a legzajosabb volt az „Ocskay brigadéros”, amelyet a kritika és a közönség osztatlan elismerése mellett mutatott be a Nemzeti Színház. A legvidámabb emlékek a „Gyurkovics lányok” magyarszínházi előadásaihoz fűznek, ahol sok kedves szép nő között vígan és gyorsan teltek el egymásután a huszonötös jubileumok. A legmélyebb siker a „Bizánc” volt; míg

a legmeglepőbb a „Híd” előadásai, amelynek — direktortól kezdve az utolsó kulisszatologatóig — mindenki maximum csak öt előadást jósolt.

Amint ezekből is kitűnik, küzdelmeim nem voltak. Nem ismerem rossz embert,

csak jót, mert az a rengeteg ember, kolléga és jóbarát, akikkel dolgom volt, mindig csak segített rajtam.

Ha én volnék az egyetlen koronatanu az emberiség elleni nagy perben, vallomásom alapján feltétlen fel kellene menteni a sokat gyaláztott és megrágalmazott homo sapienst.

— ... És dolgozom tovább — folytatja Herczeg Ferenc egy kis szünet után. — A munka, az írás az éltető elemem, amely nélkül elpusztulnék. Most egy színdarabon dolgozom, amelynek egyelőre még címe nincs és amit csak a jövő szezonban szándékozok előadatni.

Be akarom mutatni történeti keretben a Nőt, ahogyan én Őt az életem alkonyán látom.

Be szeretném bizonyítani, hogy a Nő úgy a múltban, mint a jelenben se nem rossz, se nem jó, csak húsból és vérből való ember, akil a szilaj vágyak vezérelnek a jó vagy a rossz ösvényre.

*

A kis szobára lassan ránehezedik a téli alkonyat és már csak a kandalló parázsló fénye világítja meg a költőt, ki hitvallást tett az emberiség mellett.

Szilágyi Ödön.



Herczeg Ferenc dolgozószobájában (Harsányi felv.)

Tessék nevetni

A Komédia új műsora

A kabarémműsornak éppen olyan nélkülözhetetlen alkatrésze a vicc, mint — mondjuk — a töltött káposztának a töltelek. Éppen ezért úgy gondoljuk, a Komédia új műsorának beszámolója helyett okosabb, ha olvasóinknak egy csokorba kötve átnyújtjuk azokat a vicceket, amelyeken a premiér közönsége legjobban kacagott. Hát kérem.

*

Török Rezső tréfája egy járásbíró-sági tárgyalást mutat be. A bíró felveszi az adatokat:

— Alperes — kérdi, — hozott magával ügyvédet?

— Nem hoztam — feleli az alperes, — én ügyvéd nélkül is el tudom vésztetni a pert.

*

Nóti Károly „Gyáva Fráter” című jelenete egy kávéházban játszódik. A két Rott, a kicsi és a még kisebb, beszélgetnek:

— Én egyszer kaptam egy pofont Sárbogárdról... — mondja a Panci.

— Olyan messziről? — kérdi a kis Rott.

— Hogy-hogy olyan messziről? Hát én is ott voltam.

— Ja?... Az más! Én már azt hittem, hogy telefonice!

*

Később a idősebb Rott felsóhajt: — Manapság az üzletek úgy kihaltak, mint a görények.

— Talán a bölények? — javítja ki a fia.

Mire a másik egy jellemző gesztussal:

— Görény vagy bölény, az mindegy.

*

A két Rott két kávéházi vendéget játszik, akik randevut adtak egymásnak. A nagyobbik Rott azt hiszi, hogy valami üzletről van szó, de a kolléga sírva panaszolja el, hogy a felesége megcsalta. A könnyek meghatják Rottot, ő maga is elérzékenyedik.

— Borzasztó, borzasztó — mondja



Rott Sándor, Kmochné és Nádassy József a „Fekete kéz” egyik jelenetében a Komédiában (Harsányi felv.)

elcsukló hangon, majd hozzáteszi, — de hol itt az üzlet ?

*

Érczkövy László arról kuplézik, hogy sokadika van és ilyenkor az ember feje teli van gondokkal.

— Azt hiszem — mondja, — a szerzői estém engem is rendbe fog hozni. Ma mindenki szerzői estét tart. Éppen most hallom, hogy nemsokára Zerkovitz is megrendezi szerzői estjét, amely alkalommal kizárólag saját dolgait fogja bemutatni. Az est tíz óra két perckor kezdődik és tart tíz óra négy percig. Pontos megjelenés, kéretik.

*

Egy kitűnő bohózatban Türk Berta ostoba cselédet játszik. Egy úr megcsipkedi az arcát :

— Hallod-e te lány, nagyon egészséges ábrázatod van.

— Nekem mondja — feleli a tramplicseléd. — Benn van a könyvemben is.

— Micsoda ?

— ... „Egészségesen elbocsátva...”

*

Tengerész-revü. Balázs István és Rott Panci, matrózok, beszélgetnek.

— Milyen tiszta a láthatár.

— Előbb sepertem végig a szemmemmel.

*

A slágerbohózat. Csontos és Rott két megrögzött szélhámos, előre osztzkodnak a zsákmányon :

— Fele-fele — mondja Csontos.

— De ide is adjad a felét — feleli Rott.

— Ezt felesleges mondani... Ismersz engem...

— Éppen azért, nem felesleges !

*

Rott borzasztó zavarban van, mert valami turpisságára rájött a felesége. Cseng a telefon és ő ilyen lelkiállapotban emeli fel a kagyót :

— Halló, ki beszél ? — kérdi, majd zavartan folytatja — és itt kicsoda ?

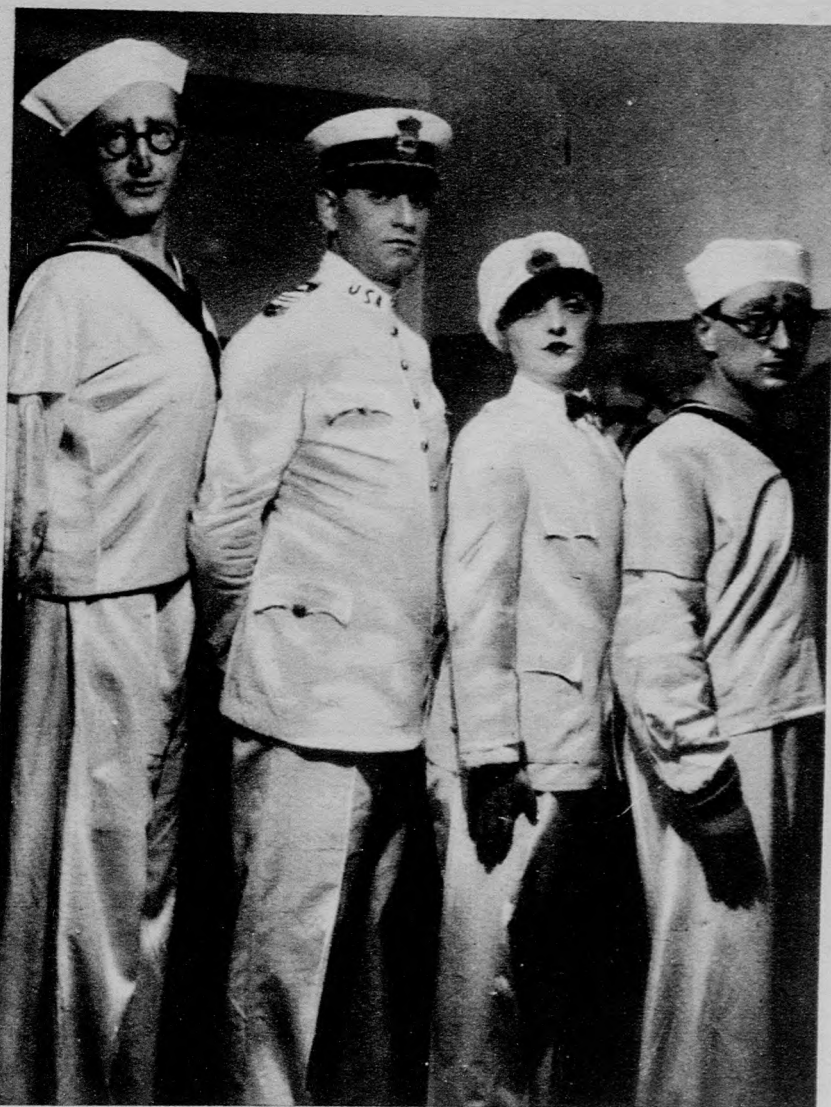
*

Minden pénzt eldug előle az asszony, még rummyzésre se telik. Szomorúan mondja :

— Éjszakánként Jokerral álmodok és reggel soha sincs egy vasam se...

*

Az új műsor minden számát végigkacagta a közönség. Csontos, Rott Sándor és Ferenc, Türk Berta, Kmochné, Érczkövy László és a többiek egytől-egyig brilliroztak szerepeikben.



Balázs István, Gáspár Endre, Páris Ila és Rott Ferenc a Komédia tengerészrevüjében (Harsányi felv.)



Hogyan születik a Kasszasiker

A drága, ártatlan közönség még mindig abban a téves hitben él, hogy a színházak műsordarabjai úgy készülnek, hogy a szerző, mikor megszállja az ihlet, leutazik a csendes piliscsabai családi birtokára és ott távol a világ zajától, rothadt almát szagolva, készíti el a nagy szerelmi drámát vagy vígjátékot, ahogy a téma kívánja.

Nem tűrhetjük, hogy a publikum ilyen gyönyörű, de hazug illúziókban ringassa magát. Ezennel lerántjuk kíméletlenül a leplet a pesti kasszasikerek születéséről.

Az itt következő jelenet egy fővárosi színház igazgatói irodájában történik. Szereplők: az igazgató és a háziszzerző.

Az igazgató (kétségbeesetten): Ugy látszik, „A szalámikirály” már a végét járja. Valami új kell.

A szerző: És mi legyen az?

Az igazgató: Mindegy. Fontos, hogy új legyen. Új. Olyan, amire a közönség nem számít.

A szerző: Áhá...

Az igazgató: „A szalámikirály” is azért bukott meg, mert a témáját már ezerszer feldolgozták. A közönség ma megkívánja, hogyha már befárad azért a potyajegyért a titkári hivatalba, hát legalább valami újat láthasson.

A szerző: Ki kéne találni valamit.

Az igazgató: Gondolkozzék a dolgon!

A szerző: Nekem volna egy ötletem.

Az igazgató (kíváncsian): Na?

A szerző: Egy fiú szeret egy leányt.

Az igazgató: Nem rossz. Persze, a kidolgozástól függ...

A szerző: A fiú mondjuk lehetne egy aktív katonatiszt.

Az igazgató: Hogyisne! A fiú egy szegény bócher, aki a kabbalának szenteli az életét.

A szerző: De édes direktor úr, a „Dybuk”-nak a hőse ugyanez a figura.

Az igazgató: Éppen azért. A „Dybuk”-nak elég szép sikere van.

A szerző: És a leány szintén zsidó?

Az igazgató: Miért lenne zsidó? Hisz akkor ez szóról-szóra a „Dybuk” meséje volna? Rémes, hogy maguk semmi újat nem tudnak kitalálni. Folyton a régi sablónon haladnak. A leány, az orosz legyen.

A szerző: Miért éppen orosz?

Az igazgató: Azért, mert a „Trojká”-ban is nagyon tetszik az orosz milió.

A szerző: És őket deportálják egy szigetre?

Az igazgató: Aljas plagizáló! Maga le akarja másolni a Trojkát? Abba én nem egyezem bele! A leány kifizeti a fiú kártyaadósságát, mire a fiú...

A szerző: Beáll hozzá titkárnak?

Az igazgató: Nem áll be. Ha beállna, akkor a darab semmibe se különbözne az „Önagysága őrangyalá”-tól. Már pedig én azt akarom, hogy ez a darab egészen új legyen. Érti! Nem áll hozzá be titkárnak, mert időközben megérkezik a leány elhunytak hitt férje a hadifogságból...

A szerző: És következne egy válópör?

Az igazgató: Bolond beszéd. Én nem akarom az „Éva grófnő”-t még egyszer megíratni. Én újat akarok. Értse meg. Ujat.

A szerző: És mi legyen a poén?

Az igazgató: Szerintem úgy kellene befejezni a darabot, hogy váratlanul megérkezik egy indiánus fiatalember, aki az utolsó bölénynek nevezi magát, ebbe beleszeret a lány és miután elvált a férjétől, hozzámegy feleségül.

A szerző: Itt egy kis baj van.

Az igazgató: És pedig?

A szerző: Az utolsó bölény a Fővárosi Operettszínház darabjában benne van.

Az igazgató: Ez magának egy baj? Jellemző. Muszáj annak utolsó bölénynek lenni. Lehet az utolsó mohikán is. Rémes, hogy nekem kell mindent kitalálnom, ha azt akarom, hogy valami egészen újat hozzak.

Kellér Dezső.



Gyenge Anna, az Amerikába származott magyar énekesnő, a „Pillangó kisasszony”
címszerepében

(D'Orsi — Benda felv.)

S. B.

„A csillaghullás Magyarországon is megkezdődött.”

Jushny a sztár rendszerről és a magyar konferansziékről

Hát bizony, erősen kopaszodik már Jushny úr, a *Kék Madár*, az igazi és világhírű orosz kabaré megteremtője. De még mindig imponálóan érdekes, sőt (csigázzuk fel egy kissé a pesti nők érdeklődését) direkt szép ember. Markáns, szögletes, tipikusan tatár koponya, igen jól megépített mellkas, fess alak. Bizonyosan jól festhet rajta a tarka, bő, orosz népviselet, bár legújabb szabású, kétsoros zakkója ellen sem lehet semmi kifogásunk.

Régi ismerősünk Jushny úr, hiszen nem először kerül szembe a pesti

ujságíró vállató ceruzájával. Szíves, barátságos, fesztelen már a diskurzus közöttünk, de még mosolygósabbra derül az arca, mikor *nem intervjú, hanem hozzászólást, véleményt kérünk tőle a ma színházi és színészi problémáiról*. Szívesen beszél valami egészen furcsa, lágy, oroszos kiejtésű német nyelven. Ezt mondja:

— A ma legfrissebb és legérdekesebb színházi kérdésének, a feltétlenül minél hamarabb megoldandó nagy problémának a *sztárkérdést* tartom. *Amerika* business-láza, a minden diadalmas-

kodó üzleti szellem a színház kulisszái közé is elvitte a kérélnelhetetlen anyagi gondolkozást. Ezt a szellemet importáltak azután *Európába* és ez a szellem teremtette meg a *sztárrendszert*.

Ideig-óráig látszólag ugyanis tényleg az volt a helyzet, hogy gazdaságosabb, olcsóbb az, mikor a darabban csak egyetlen jól-fizetett nagy név: *a sztár* van, a többi szerep pedig jelentéktelenre van

építve, úgyhogy azokat egyszerű kóriszták is eljátszhatják minden nehézség nélkül. Nem kell a színingazgatónak drága ensemble-t tartani, *a sztárt* ugyanis csak *egy darabra szerződte*, a kóriszták pedig nem kerülnek sokba.

— Igen hamar belátták azonban, vagy ha még akadnak direktorok, akik ezt nem tették, úgy igen hamar be fogják látni a maguk kárán, hogy *a sztárrendszer tarthatatlan*.



Jushny

Először mert a sztárok elhatalmasodnak és végül is olyan anyagi igényeik támadnak, amelyből könnyűszerrel egy egész együtttest honorálni lehet. Másodszor pedig és ez már az egész vonalon mutatkozik: *a közönség únja a sztáros darabokat, amelyben tulajdonképpen csak egyellen ember játszik.* A publikum üresen hagyja azt a színházat, amelynek repertoárja unalmas, mert állandóan csak egyetlen főszerepes darabokat játszanak. A sztárrendszer a mai színház legnagyobb szerencsétlensége és a sztárok, éppen úgy, mint ahogy a direktorok, egy szép napon mindörökre kiesnek a publikum kegyeiből, annál az egyszerű oknál fogva, mert *megúnták őket.* Ugy hallottam különben, hogy az európaszerte dúló csillaghullás Magyarországon is elkezdődött és igen sok primadonna (férfi vagy nő) hallgat kényszerű nyugdíjban, olyan, akiről nemrégiben mint a legnagyobb csodáról harsonáztak az emberek.

— Véleményem szerint komoly, igazi és maradandó művészetet csak egyformán értékes együttes tud produkálni. Nálunk például nincsen sztár, mindenki azt játssza, ami az egyéniségének legjobban megfelel. *Ma primadonna, holnap eselleg szobalányt játszik.* Ez az egészséges színházrendszer. Emellett lehet állandó utánpótlás, lehet a művészetek és a tehetségek komoly kifejlődése.

— A sztárrendszernek különben, úgy látszik, bealkonyult, a színházak mind tömegesebben térnek át a közönség pressziójára az *emsemblera*. Én például hallottam a newyorki *Metropolitáinban* olyan operaelőadást, ahol *Fleta* is csak mellékszereplő volt. Vagy éppen önöknél láttam a *Pirandello: Hat szerep keres egy szerzőt* című drámáját, ahol a legkisebb szereplő is igen a helyén volt. Vagy az *Antóniában*, ahol az egyik epizódfigurát egy ideges síbirt alakító színész játéka hosszú ideig nem fog kimenni a fejemből, annyira tökéletes volt...

*Jushny Sarkadi Aladár*ra gondolt az „Antónia” vendéglőjének veszekedő vendégére.

Aztán a konferálásra terelődik a szó, hiszen *Jushny*, mint ismeretes, interkontinentális viszonylatban is egyike a legjobb konferansziéknak. Ha nagy labdájával megjelenik a színen, a közönség végigélvezi a számát és

áhitattal lesi minden szavát. *Jushny* ismeri a magyar konferansziékat és mikor róluk kérdezzük, a következőket mondja:

— Igen, ismerem a pesti konferáló művészeket. Várjon csak, kérem egy kicsit, a nevüket is tudom...

Összeráncolja a homlokát. Gondolkozik. Egy percig, két percig. Aztán felcsillan a szeme:

— ... megvan... *Nadzs Endré... Bé... Bége... nem... Békefi...* igen... többször hallottam őket. Mindketten igen jók. Más-más zsáner, más metódus, a lényeg azonban egy. *Megteremni a kontaktust a publikum és a színpad között.* És ez sikerült is nekik.

Az óra a próba idejét mutatja. *Jushny*nak mennie kell. Fotográfiáját és szíves üdvözlését küldi és én, íme, átadom a *Déliab* olvasóközönségének.

á.

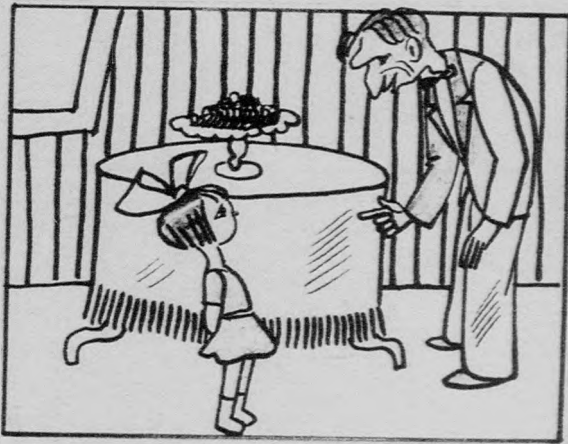
A dekoltált ruha

Rátkay Mártonnak meséli egy ismerőse.

— A feleségem dekoltált ruhában ment el otthonról és meghült.

— Tüdőgyulladást kapott? — kérdi Rátkay.

— Nem. Hashártyagyulladást.



Talán megéri

Gallay Nándor megfenyegeti a kislányát:

— Kató, ha még egyszer a süteményekhez nyúlsz, megverlek.

Kató előbb ránéz a süteményekre, aztán a papájára, majd megkérdi:

— Kézzeled vagy bottal?

A ievél magyarázata: Vaszary Piri a Nemzeti Színház „Lillá”-jában Beöthy dédnagyanyjának szerepét játssza. Aranyos, mi?

Attól függetlenül, hogy ön, kedves skót úr, a világ minden kincséért sem olvasna el egy színházi rovatot, bizonyára értesült már arról, hogy a Molnár-darab címét „Hallali”-ról „Olympiá”-ra változtatták. De azt nem tudja, hogy miért nem felelt meg a „Hallali” cím. Eláruljuk. Molnár félt attól, hogy a darabját mindenki „Hollile”-nek fogja nevezni, ami pedig a „Dybuk” hőseinek nyelvén annyit jelent, mint „isten ments”.

Ha már megemlítettük az „Olympiá”-t, elmondjuk azt is, hogy a Molnár-darab próbái alatt a Magyar Színház színészei a „Sasfiók”-ot a Royal-szálló fehértermében próbálják.

Következik két rövid hír:

Ábrahám Pál, a most felfedezett zeneszerző operettet írt *Csendes Gézával*, aki évekkel ezelőtt a legtermékenyebb kabaréíró volt. Az operett hőse: egy hathengeres automobil.

Dundus, a „Póstás kisasszony” népszerű cigányprímása az utóbbi időben olyan savanyú ábrázattal jár-
kel

a Vígszínház folyosóin, mintha állandóan ecetet itatnának vele. Bánatának az az oka, hogy Ben Blumenthal súlyosan megsértette. Az elnöki igazgató ugyanis alighogy megérkezett Budapestre, intervjút adott és



úgy nyilatkozott, hogy az „Antónia” londoni cigányprímásához képest a „Póstás kisasszony” Dundusa csak egy vályogvető cigány. Dundus hitelrontást lát a nyilatkozatban és

most mindenkitől tanácsot kér, hogy vajjon beperelje-e Blumenthalt.

Végül pedig jöjjön a szokásos vicc:

Ketten beszélnek:

— Tudod, hogy a „Dybuk” iskolát csinált Budapesten.

— Hogy-hogy?

— A Fővárosi Operettszínház az „Abbies Irisch Rosie”-ra készül, a Vig pedig szintén Móríczt hoz.

— Mit látnak szemeim? Maga mosolyog? Ugy látszik, mégis a javulás útjára tért.



A Voinich-díj új aranyérme, amelyet pénz helyett adnak a jutalmazott íróknak

Középső képünk Csathó Kálmán, a Voinich-díj nyertese

Az idei Voinich-díj nyertese

A Voinich-díj bíráló-bizottsága négy író jelölt: *Csathó Kálmánt* (Te csak pipálj Ladányi), *Zilahy Lajost* (Fehér szarvas), *Hegedüs Lorántot* (Kossuth) és *Fodor Lászlót* (Templom egere). Az akadémia teljes ülése hétfőn délután ítélte oda a díjat a négy jelölt közül, Csathó Kálmánnak.

A Voinich-díjat eddig pénzben fizették ki, de az olyan csekély volt, hogy most egy aranyérmet csináltattak és pénz helyett ezt adják át a kitüntetett íróknak.



Hallja maga Skót...



ne adja a bankot, mert úgyse hisz-
szük el, hogy kegyedet egyáltalán
nem érdekli, mire készülnek a pesti
színházak? Talán vegyük sorra vala-
mennyit... A Nemzeti Színház
Kamaraszínházának ujdonsága új
színpadi szerzőt fog bemutatni. Neve:
Sebessy Ernő. Magának megsúghatom,
hogy ez a Sebessy nem is olyan új,
mint amilyen régi, többek közt már
New-Yorkban is játszották egy da-
rabját, amelyet Lengyel Menyhért
ajánlólevele kísért el a tengerentúlra.
A Vígszínházban már készen áll Móricz
Zsigmond „Uri muri” című hétképes
darabja és azok a szerencsések, akik
jelen lehettek egy próbán, extázisban
számolnak be az ötödik képről, mely-
nek mulatási jelenete állítólag a ma-
gyar színpadi irodalom egyik leg-
kiválóbb alkotása. Mint mondom, az
„Uri muri” már teljesen készen áll és



ajaj annak, aki el-
hibáz valamit. A
rendező már a
legkisebb szerep-
nemtudás miatt
is murizni kezd.
Mint halljuk, a
Vígszínház egyik
fiatal színésze
miatt már ki is
tört egy ilyen va-
lódi Jób Dániel „Uri muri”. A Magyar-
ban hét lakat alatt őrzik a kapukat a
Molnár-darab próbái alatt és nemcsak
hogy a rendes ujságírókat nem enge-
dik be, de még az álhírlapírók se tud-
nak bejutni, ami pedig a legnagyobb
szó a színházak világában. Mesélik,
hogy Molnár az egyik próbán ára-
dozva beszélt Magyarország három
kiváló öregjéről, Apponyi Albertről,
Rákosi Jenőről és... a harmadikat
tessék kitalálni! A rejtvény meg-
fejtését következő számunkban sem
fogjuk közölni. A Fővárosi Operett-
színház készülő operettjének szerep-
osztása megváltozott. A primadonná-
nak hirdettet Ambrus Irénnel a szín-
ház nem tudott megegyezni (jaj azok
a sztárok!) és így Zilahy Irént csábí-

totta át a Városi Színházból. Egyéb-
ként úgy értesülünk, hogy a darab
szenzációja a harmadik felvonás há-
rom duettje. A párok így sorakoznak
fel:

Fejes Teri—Kabos Gyula,
Zilahy Irén—Kertész Dezső,
Szokolay Olly—Radó Sándor.

Meg kell még említenünk Sarkadit,
akinek, mivel nincs párja — páratlan
lesz a revüoperettben. Egy szálloda-
igazgatót játszik, akinek az első fel-
vonásban még térdig érő szakálla van,
de ez a szörzet állandóan fogy és
mire a harmadik felvonás végén a füg-
göny kezd lefelé gördülni, Sarkadi
arca már a legfrissebben borotvált.

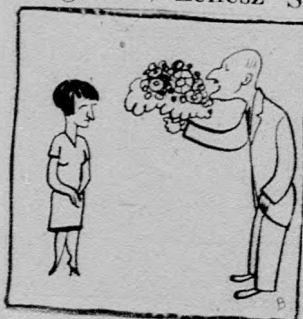
De Sarkadi sze-
rint valóban hosz-
szú szakálla lesz,
mire még egy
ilyen jó szerep-
hez jut.

A Városi Szín-
házban az elmúlt
hét az ötvenéves
Sebestyén Géza
ünneplésével telt



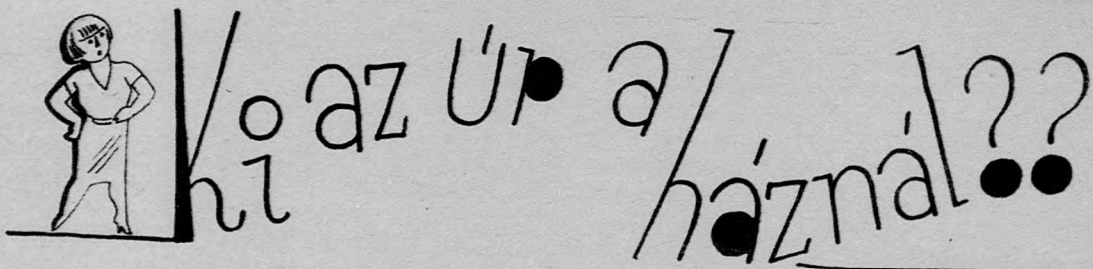
el. Többek közt a zenészek is felkeres-
ték a direktort és gratuláltak neki.
Sebestyén így felelt:

— Köszönöm a jókívánságokat.
Hogy ezt a gyönyörű kort megérhet-
tem, azt nem kis részben annak kö-
szönhetem, hogy csak két éve van
dolgom a Zenész Szövetséggel...



„Az én édes, legkedvesebb és leg-
drágább dédnagyanyámnak hálás sze-
retettel

dédunokája
Beöthy László.”



Milyen a családi körben a direktor, a rendező és a színészek :
elmondják a feleségeik

Mint mindenkiről, a színházi emberekről is megvan a közönségnek a képzeletben a kerek, megrajzolt képe. Ebből a karakterrajzból aztán nem enged egy jottányit sem.

Kénytelenek vagyunk letörölni ezeket a képeket a közönség képzeletének táblájáról és bizonyítani, hogy *dehogy is komikus a komikus otthon és a bonviván a felesége előtt nem ágál szerelmes pózban.*

Lássuk hát, *milyenek is ők, a kedvencek otthon, a privát életben.* Az asszonyok a következőkben leplezik le férjeiket :

Gaál Béláné, a Belvárosi Színház főrendezőjének felesége :

— Nem, kérem,



Gaál Béláné (L'Art felv.)



Petheő Attiláné (L'Art felv.)

ittthon nem rendezkedik.

Azaz ittthon nem ő rendezkedik, hanem én. Itt ő is az én instrukciómát kénytelen követni. Féléves házassok vagyunk mindössze és mondhatom, még ezideig nem komplikálta a színház a családi életünket.

A drámai színész felesége, Petheő Attiláné :

— Az uram *ittthon egy nagy, drága gyermek.* Nem bohém és így a házi-
rendbe könnyen belenyugszik. Reggel
hétkor felkel, szerepet tanul, majd
próbára megy. Nem kártyázik, ki
nem marad, semmi különös szenved-

délye nincsen, az autóján kívül. *Nem ideges, még a kritikák sem izgatják, csak a premiér előtt izgul egy keveset.*

Boldog, ha a konyhában kuktáskodhatik

és belebeszélhet a főzésbe. A rántottát például mindig maga készíti el, azt más senki se tudja kedvére elkészíteni.



Salamon Béláné (L'Art felv.)

Salamon Béláné, a komikus felesége :

— Premiér előtt kicsit ideges mindig, de ha az lezajlott,

itthon is olyan, mint a színpadon, aminthogy a színpadon is olyan, mint az életben.

Ha kozmás a leves, elüti egy jó mondással. Ilyenkor a fiammal nevetünk rajta. Igaz, hogy ő még többet mulat rajtam a fiával, akivel véd- és dacsövetséget kötöttek ellenem, ha valamit rosszul mondok magyarul. Ez pedig gyakran megtörténik, bár már huszonhárom éve vagyok Pesten.

És mint igazgató — kérjük — nem akar jogaival élni, nem dirigál itthon ?

Őnagysága határozottan feleli :
— Nem. *Itthon az igazgató úr csak tag. Egyszerű családtag !*
(No tessék . . .)

Nádor Jenőné, a bonviván felesége :

— Legjobban szeretném, ha semmit sem kellene az uram családi életéből elárulnom, legalább azt se tudná a nagyközönség, hogy nős. Így tovább szerethetnék a bakfisok, természetesen, csak platói alapon. Én például, ha a kislányok levelekkel, meg autogrammkérésekkel keresik az uramat, és véletlenül én fogadon őket előbb, mindig azt mondom nekik, hogy a nővére vagyok a művész úrnak. Nem akarom lerontani az illuzióikat. Mit szólna a hölgyközönség, ha megtudja, hogy *a bonviván egy nagyon udvarias, kedves, mondhatnám polgáris fellépésű férj*, aki a legtöbb idejét itthon tölti, vidám hangulatban énekelget és nem ideges még a premiérek előtt sem. Ilyenkor én vagyok ideges.

*

Ugyebár, hogy igazunk volt : más a színpad és más az élet.



Nádor Jenőné (Halász Vilma felv.)

Akinek három színház játssza egyszerre a darabjait

Stella Adorján eddig húsz darabot fordított

A fordító az, akinek a nevét, valljuk be őszintén, nem igen jegyzi meg a publikum. *Kik fordítanak darabot Budapesten? Heltai Jenő, Harsányi Zsolt, Lakatos László és Stella Adorján.* Heltai azonban az utóbbi időben nem igen vállal már fordítást, nem fizetődik ki neki, Harsányi a saját darabjaival van inkább elfoglalva, Lakatos újból erősen kacérkodik az újságírással. Stella úgyszólván egyedül maradt a piacon.

A riporter ceruzájának meg kell állni egy pillanatra mellette. *Ő ugyanis ma a legdivatosabb darabfordító Budapesten.*

Sztár. Mint a Péchy Erzsi vagy a Jeritza. Nem is színház, ahol nem az ő, fordítása fut.

Van úgy, hogy három színház is játssza egyszerre a fordításait.

Három esztendő alatt húsz darabot fordított a pesti színházpiacra. És gőzerővel dolgozik tovább. A legnagyobb sikerek részben az ő nevéhez fűződnek.

Gyerünk csak elő a „Déliab” reflektorával.

Stella Adorján lépjen elő! A fordító beszéljen!

Egy Rákóczi úti penziószoza kis asztala mellett, szorgalmasan kattogó írógép lármájában, pizsamára vetkőzve dolgozik.

Fordít. Most is. És öt perc alatt a következőket mondja:

— Ma estére készen kell lennem a *Rose Mary* fordításával. Lázár már megöl érte és nézze, hiányzik még vagy húsz oldal. Én mondom magának, kutya dolog ez a fordítómesterség... Nagyon nevet

hozzá. Nem vette komolyan a felfohászkodást. *Én sem.* De folytassuk csak tovább az intervjút:

— Stella Adorján beszéljen tovább!

— Hát ha nagyon muszáj. Elmondom, hogy legutolsó fordításom: *Az utolsó bölény* pontosan a huszadik munkám. Három esztendő alatt. Pontosan ennyi ideje annak, hogy *Faludi Jenő* megbízott egy francia vígjáték lefordításával, amelynek „*Az ólórái vendég*” lett a magyar címe és olyan bukás volt, hogy talán hatszor ha ment a darab. Aztán szépen sorjában jöttek a többiek: „*Uraim, csak egymás után*”, „*A szombatesti hölgy*”, „*A macska*” meg többi. Két százas jubileumom is volt: „*Az ügyvéd és a férje*”, meg a *Mersze-Mary*“.

Érdekes, hogy például

„*Az ügyvéd és a férje*”-t egyetlen direktor sem akarta előadni Budapesten. Saját szakállamra fordítottam le és minden ékesszólásomat elő kellett vennem, amíg Beöthy végre kötélnek állt.

Nem bánta meg...

— És nem unja még a fordítást? Mikor jön már ki a saját darabja, miért nem ír?

— Tudja, mert attól félek, hogy előadnák. És én nem akarok rosszba kerülni egyetlen pesti színházdirektorral sem. *Miért bántsam őket?* Különben is volt már darabom: „*A pesti lány*”, amelyet Lakatos László társaságában írtam és amely tavaly nyáron több mint nyolcvanszor ment a Király Színházban. De szívesebben fordítok, mert erre szükség van. Ha nem játszanánk



Stella Adorján

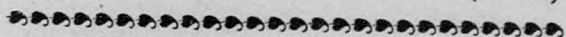
külföldi darabokat, a mieinket se vinnék ki a határon túlra. De azért ha mindenáron eredeti munka után érdeklődik, elárulhatom, hogy *Maurice Dekobra és Harsányi Zsolt társaságában operettet írok...*

Vaskos iratcsomók hevernek az íróasztalán. *Stella* magyarázza őket:

— Ezek a soron következő fordítások. Ez itt egy francia vígjáték. *Armout és Gerbidon*, a „Gyémánt-köszörűs” szerzőinek munkája. Címe: *A hölgyfodrász*. Az *Uj Színház* soron következő ujdonsága lesz. Ez pedig a legújabb *Ivain*-operett: a „Yes”. Ezt *Harsányi Zsolt* társaságában fordítom, én a prózát, ő a verseket csinálja. A Magyar Színház kötötte le és a *Molnár*-darab után hozzák ki. Hát kérem, ez vagyok én, így élem a világot. De ne haragudjon, el kell készülnöm ma estére a *Rose Mary*-vel, leléphetek?

Megadjuk a felmentvényt, a riporter ceruzája indul tovább más, új áldozatok után.

(á. l.)



Amerikai vers Molnárról

Egy amerikai tréfás színházi ujságban, a magyar nyelven megjelenő „Piszkafá”-ban jelent meg az alábbi kedves vers:

Molnár

— Ki légyen az az őszhajú? —

— Az nagy hazánkfia.

Van néki híre, pénze sok

És van monoklija —

— Miért rajongják ugyan körül?

Mert pénze, híre van? —

— Dehogy fiam! Mert bölcs feje,

S mosolygó szíve van.

— S miért lesik úgy minden szavát,—

S miért állják úgy körül? —

— Kevés az olyan magyar, fiam

Ki könnyeket törül;

Ki a világban szerteszét

Szívet s mosolyt vetett:

Nem arathat az mást, fiam,

Mint szeretetet. —

(Szbi.)



Csortos Gyula és Rott Sándor a Komédia új műsorában

Zsazsa botrányt csinál egy kabarében

Fedák mint Melanie bárónő.

Színházi és színházon kívül álló körökben egyaránt a legnagyobb szenzáció erejével hatott az a hír, hogy Fedák Sári egy időre szakított a színpaddal és felcsapott írónőnek. Azt hisszük ugyanilyen szenzációval szolgálunk, mikor eláruljuk, hogy

Zsazsa nem elégedett meg azzal, hogy emlékiratait elkészítette, hanem a „Csókon szerzett völgény“ után már a színpadon is egy írónő szerepében lép fel.

A tehetséges ifj. Békeffy István darabjában ugyanis egy írónő szerepét fogja kreálni Zsazsa, bizonyos

Melanie bárónőt, akinek alakjában sokan rá fognak ismerni a híres és népszerű írónőre, aki ha nem is Melanie, de mindenesetre szintén bárónő.

A darab, melynek címe :

Még egyszer kérem...

egy grand-guignolszerű jelenettel kez-



Fedák Sári legújabb fényképe

dődik. Nagy kiabálás, revolverdurrogások a színpadon. Aztán felgördül a függöny és azt látjuk, hogy egy férfi csókol egy nőt... Ugyanekkor a nézőtérén megszólal valaki :

— *Nem jó az egész! Még egyszer kérem.*

Nagy botrány, de kiderül, hogy a közbeszóló a darab szerzője: Fedák Sári. A színészek még egyszer elpróbálják a jelenetet, de az írónő ezúttal sincs megalégedve :

— Ön nem tud csókolni — szól fel az amoroznál — egy nőt nem így kell csókolni. Majd én megmutatom.

Szól és felrohan a színpadra. Ledobja magáról a szoknyát és ott áll bricseszben. A blúza fölé felvesz egy szmokingkabátot és már át is karolja a nőt.

— Valahogy így csinálja — mondja.

— Igenis — feleli a színész.

Ezután Zsazsa hazaküldi a színésznőt, de a színészt még ott tartja, hogy tanítsa egy kicsit. Amint magukra maradnak, a színész elkapja Melanie bárónő kezét és forró szavakat kezd suttogni a fülébe, hogy most már úgymint minden mindegy, bevallja neki, hogy csak őt szereti. És karjai közé kapja a bárónő etonos fejét, elhalmozza szenvedélyes forró csókokkal... De Melanie bárónő kibontakozik az ölelésből és azt mondja :

— Így már valamivel jobb!

A csókjelenet közben megérkezik Melanie bárónő férje, aki kérdőleg néz feleségére. Melanie ridegen válaszol a tekintetre :

— Próbálunk!

És már fordul is a színészhez :

— Még egyszer kérem...

Biztos, hogy Fedák Sárinak nagy sikere lesz ebben a frappáns helyzetekkel teli kis egyfelvonásosban, amely egyik kabarénk jövő havi műsorában fog színre kerülni. Fedáknak különben annyira tetszik a darab, hogy már meg is kérte Békeffyt, hogy írjon számára egy nyári revüt.

Fedák egy külföldre szakadt falusi leányzót szeretne játszani.

Kívánsága teljesülni fog. Békeffy már dolgozik az új szerepen.

Az ördög szókinccses kamrája

Kincset ér annak, aki rátalál

ezer pengő értékű díjat osztunk ki
ok között, akik résztvesznek a Délbáb
rejtvenypályázatán

A Délbáb jelen számában két szót
rejtettünk el. Ha ezeket visszafelé ol-
ssuk, ugyanaz az értelmük.

Mi a feladat ?

Keressük meg ezeket a szava-
t! Az első elrejtett szó lapunk
yik párosszámú oldalán, a huszadik
dal közelében, a második szó szintén
punk párosszámú oldalán, az ötve-
dik oldal közelében található meg.
Ha az első, öt betűből álló szónak
középső betűjét kicseréljük, akkor a
vetkező értelmű szavakat nyerjük:
1. Ige első személyben: minden reggel
egteszem. 2. Ha valamelyik szer-
ámom csikorog, ezt teszem. 3. Gon-
latok végrehajtói is.

Ha a második öt betűből álló szó
középső betűjét kicseréljük, akkor a
vetkező értelmű szavakat nyerjük:
Csakis élő ember vagy állat teheti.
Rejtett dolgot szokott takarni. 3. Ige,
mely második személyben éppen úgy
használható, mint harmadikban.

Mindenki kap egy díjat !

Mindenki, aki résztvesz ezen a
rejtvenypályázaton, egy díjat kap,
és akkor is, ha csak egy rejtett szót
talál meg. Töltse ki az itt közölt szel-
venyt és küldje be a Délbáb kiadó-
vatalának (VII, Dohány ucca 12)
círcsatoljon leveléhez a bérmentes
postaszállítás, hirdetés, nyomtatvány
csomagolás költségére 50 fillért
számlakönyvben. Hogy a felsorolt díjak
közül melyiket kapja, azt egy hattagú
bíróbizottság dönti el. Mivel a zsűri
számtalan, senki sem kérhet más díjat,
és amivel ez a bizottság megjutal-
ozta. A kiadóhivatal nagy túlterhelte-

sége miatt a megfejtések postán kül-
dendők be és mi ugyancsak postán
küldjük el a díjakat. Beküldési határ-
idő: 1928. március 3. Minden borítékra
ez a jelige írandó: „Délbáb rejtvény.”

A pályázat keretében az alábbi díjak
kerülnek kiosztásra:

1. Öt darab modern ébresztőóra,
elsőrendű ütőszerkezettel.
2. Öt nikkelőra.
3. Két darab női gyűrű, ezüstbe
foglalva, ékkövel, ötvösművészeti
munka.
4. Két darab férfi pecsétgyűrű,
ötvösművészeti munka.
5. Két darab ékkövel kirakott násfa
(bros), ötvösművészeti munka.
6. Kétszáz kötet Tolnai Világ-
történelme, I. kötet, díszkötésben.
7. Száz kötet Henry S. Landor
világhírű könyve: Utazás a rejtelmes
Tibetben, kötve.
8. Százszor négy kötet Tolnai Re-
génytára, kötve (négy kötet egy díj).
9. Százszor öt kötet Gyémánt-regény
kötve (öt kis kötet egy díj).
10. Egy darab „Klimpino” német-
gyártmányú gyermekcimbalom, több
kottával.
11. Egy darab ruggyanta-futball-
játék, új találmány, gyermekeknek.
12. Gyermek kalauzfelszerelés.
13. Ötven kötet regény: Fenséges
úr szerelme, írta Lakatos László,
csinos kötésben.
14. Ötven kötet regény: Paula,
írta Lázár István, csinos kötésben.
15. Ötven kötet regény: Három
fekete félhold, írta Csermely Gyula,
csinos kötésben.
16. Ötven kötet regény: Fekete
matróz, írta Havas Zsigmond, csinos
kötésben.

Itt levágandó, olvasható írással kitöltendő

A Délbáb számában közölt rejtvenypályázat megfejtése:

Első szó Második szó

Év Foglalkozás

Utca helység ker., ucca sz. em. ajtó

Apró történetek a nagy színészekről

A kötelességtudó statiszták

— Vidéken játszottam egyszer az „Othello”-t — beszéli Odry Árpád. — Az ötödik felvonás gyilkolási jelenete után Montano így szól az örökhöz:

„Vegyétek el fegyverét. El ne bocsássa
Öt egyitek se, inkább öljétek meg.”

— Mondanom sem kell — hiszen ezt mindenki tudja, — hogy azért ennek ellenére is Othello maga marad a színen Desdemona holtteste előtt.

Ezen a vidéki vendégszereplésen történt, hogy amikor Montano előadta a mondókáját, rémülten láttam, hogy a két ór szót fogadva a parancsnak, mellettem marad. Persze, a két szegény statisztának elfelejtették megmagyarázni, hogy Montano parancsa ellenére is egyedül kell hagyni.

— Takarodjatok ki — súgtam nekik dühösen, de csak annál szorosabban álltak mellém. Végre is mit volt mit tennem, galléron ragadtam mindkettőt és kirepítettem őket a színpadról a haját tépő ügyelő karjaiba.

Másnap hazafelé utaztamban össetalálkoztam egy neves pesti kritikussal, aki történetesen végignézte ezt az ominózus előadást.

— Mit szólsz ahhoz a jelenethez azokkal a buta statisztákkal? — szoltam kétségbeesetten barátomhoz.

— *Kitűnő volt* — lelkesedett, — *azt csináld mindig így.*

A sűgő bosszúja

Kiss Ferenc meséli:

— Volt nekem a színiakadémián egy kedves, jó pajtásom, aki arról volt nevezetes, hogy soha nem tudott egy szót sem szerepéből sűgő nélkül. Szegény boldogult Pethes Imre tanította be nekünk a „Bánk bán”-t, amelyben

ez a kiváló barátom a címszerepet játszotta. A sűgő szerepét én töltöttem be, amivel azonban barátom nem volt megelekedve, mert állítólag olyan rosszul sűgtam, hogy folyton belezavarodott szerepébe. Mikor aztán Pethes Imrétől is jól kikaptam, hogy mért nem adom fel a szavakat hangosabban, bosszút forraltam. Nem vette észre, hogy nem a „Bánk bán” szerepét sűgom neki, hanem a Melindáét.

— No, kedves barátom — mondta kacagva Pethes Imre neki, — úgy látszik, nem tudja, *fiú-e vagy leány.*

„Isten veled, Madrid!”



Csontos Gyula mondta el ezt a kedves történetet:

— Vidéki színészkoromban egyszer a „Don Carlos” előadására készülünk. A címszerepet játszó kollégám tragikus pózban olvasta a szerepét:

— „Isten veled, Madrid!” — mondta szerepe szerint, majd bőszen felkiáltott. — Hol van az a Madrid? Melyikötök az? Mért nem áll mellettem.

De Madrid úr nem jelentkezett.

— Rémes ember ez a Sillér — szolt aztán nekibúsulva, — *Madrid szerepét kifejejtette a darabból.*

LEGJOBB SZEGEDI SZAKÁCSKÖNYV

újából kapható.

Összeállította: **M. KRASZNAI ELZA.**

Ára **2 pengő 90 fillér.** Portó külön **50 fillér.**

Megrendelhető: **DÉLIBÁB** kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12

Az öt Gyurkovics fiú...

Írta: Farkas Imre

A boldog multból egy darab. Az első nonoklik, kamásnik, összecsengető huszár-sarkantyúk, zengő magyar nóták ideje. Géza? A bástamási huszárönkéntes, aki katonai karrierjét előbbre becsülte a tábornokné zsúrjainál. Milán? A bunyevác képviselőjelölt, aki „máris miniszter akar lenni!” Sándorka és Gyurka — egy darab fiatalosság — az ember érzi a gimnázium falai mögül kirobbanni akaró szeretlen életet, amely nem bír magával. És Gyula? Zöld vadászkalapja mögött ott virul a nagyalföldi róna őszinte és mégis titokzatos szépségével.

Ezeket az alakokat a fiatal Herceg Ferenc látta meg. A gondtalan szép békeidőben, amikor a ló volt az „Essex—six” meg a „Buick” és félelmetesen, imponálóan csattogtak e lovak patái,



Farkas Imre

amikor elvonult a század és zötyögtek paripáik hátán a marcona huszárok.

A tűzerek? Egy-egy regényalak. Szentirmay százados, Bilitzky herceg kadett-örmmester... mekkora úr lehet ezeknek az uralkodójuk, ha ők ilyen nagy urak?

A szeretet és a tisztelet vezette tollamat, amidőn a kedves, nagyszerű kis regény dalosjátékká való formálásába belefogtam.

És munka közben sokszor belefeledkeztem a boldog multba. Mintha valahonnan kiragyogott volna egy sugár a komor felhők mögül és egy pillanatra bevilágított volna egy elfeledett tájat, hangos és mégis szimpatikus magyar urakat. Régen a homályba, a multak ködébe, fantasztikus felhőparipákon lovagló magyar huszárokat.

Fedák Sári följegyzései a Pesti Hírlapban. A legnagyobb magyar napilap, a Pesti Hírlap vasárnapi számában kezdett meg „Utközben” címmel egy cikksorozatot, mely úgy írójának személyénél, mint a cikkek tartalmánál fogva egy csapásra országos szenzációvá nőtt. E cikksorozat szerzője a legnagyobb, legmagyarabb színész, világsikerek birtokosa, izgalmas tehetség és ragyogó testi és lelki jelenlét: Fedák Sári. Az ő eddigi pályafutása, az ő eddigi színes életének tömértelen eseménye: egy darab magyar kultúrtörténelem. És éppoly lenyűgöző, érdekes és eredeti írónak is, mint színésznek; ez bebizonyosodik a most megindult nagyszerű cikksorozatból. Százvezrek szeme és lelke figyeli a cikksorozat mondani valóján keresztül ennek az egyedülálló asszonyi és művészi pályának állomásait, a beregszászi doktor házatól a világ legfénylőbb diadaláig, a csendes kis vidéki várostól a legragyogóbb csúcsokig. Az „Utközben” a legizgalmasabb és legszellemesebb regény, kedves, okos és mérhetetlenül lebilin-

cselő, nem utolsó sorban azért is, mert élet és valóság. Ez nem memoáriumirodalom, hanem milliószor több, nagyobb, érdekesebb és regényesebb annál. Ez a cikksorozat, melyet a Pesti Hírlap nagyszerű vasárnapi mellékletében, a Pesti Hírlap Vasárnapjában közöl, méltán illik be a lap következetes és briliáns programjába: a legérdekesebbet, a legeredetibbet, a legtöbbet adni az olvasónak. Ez hol mulatságos, hol drámai erejű írássorozat új színt adott a Pesti Hírlap sok, érdekes, pompás színei között, erőteljes, új és eredeti és új érdekességet hoz a legnépszerűbb és legelterjedtebb magyar lap hasábjain és közönségének. A gondos figyelőnek újból és újból meg kell állapítani azt, hogy milyen bravúros módon, mennyi ötlelettel szolgál rá a Pesti Hírlap példátlan népszerűségére; a magyar közönség tudja ezt és ezért dédelgeti kedvenc lapját, ezért lesz annak elválaszthatatlanul hű barátjává és ezért áll mellette oly példátlan tömegben, amelyhez foghatóval soha még lap az országban nem dicsekedhetett.

„Felkelő csillag”

Egy vasmunkás tüneményes pályafutása az esztergapadtól az Operaház színpadáig

Egyszer volt, hol nem volt... egy kicsike inasgyerekről szól a mese.

Hollay Bélának hívják az egykori kis inasgyereket, aki miután felszabadult és becsülettel megállta a helyét a Ganz-Danubius-gyár esztergályozó-padján mellett, most híres operák címszerepét énekli a műélvező közönség őszinte elragadtatásától kísérve a magyar királyi Operaház színpadán. Tenorista, hőstenor. Az áradozó hírlapi kritikák között

a „Pester Lloyd” is hosszú cikkben foglalkozott vele: „Felkelő csillag” — így üdvözölte őt.

— Ugy kezdem — mondja szerény mentegetőzéssel, — mint a nemes emberek szokták, akik élettörténetükben a legfontosabbnak őseik számának megállapítását tartják. Tehát régi-régi vasmunkáscsaládból származom. Nemcsak boldogult apám, nagyapám és dédapám, de ma élő közelebbi rokonom is majdnem mindannyian vasmunkások. Apám is kedvelt tagja volt annak a gyári dalkörnek, amelyben én is szárnyaimat kezdtem bontogatni.

— Már egész kicsiny koromban énekeltem nyilvánosan. A kórusban.

Már akkor is templomban énekeltem, mert az Operaház, ahol most énekelek, szintén templom az én számomra.

Mikor inasnak mentem, már munkás-előadásokon szerepeltem önálló számokkal. Később, mielőtt felszabadultam volna, már is bevettek a felnőttek közé, a

Ganz-Danubius-gyár dalárdájába, amelynek apám is tagja volt annak

idején. Csak ezután, mint utóbb megtudtam, a hangom révén jutottam be a gyárba. Magam is kezdtem hinni, hogy van hangom, amikor szólólista lettem a dalárdában. Magabizásom és ambicióm azonban akkor dagadt csak fel igazában, mikor az előkelő polgári dalkör: a „Lyra” tenorszólólistának hívott meg.

— Nehogy valaki azt higgye, hogy én az esztergapadtól egyetlen ugrással az Operáig tudtam jutni, elárulom, hogy

nem vagyok vadzseni,

mert amíg nappal dolgoztam, este pedig énekeltem a dalárdában, összekuporgatott pénzemen, jóakaróim tanácsára a Nemzeti Zenedét látogattam, szorgalmasabban, kitartóbban, mint azok a növendékek, akik napközben nem görnyednek a gyárban. Három évig jártam a Zenedébe, ahol nemcsak a szorosán vett énektechnikát sajátítottam el, hanem sok olyat is tanultam, amire az általános műveltséghez szükségem volt.

— Sokat kinlód-tam ám én is. Intrikáltak ellenem az iskolában. Az utolsó vizsgámon a „Zsidónő” II. felvonásában kaptam szerepet, magas tenorénekes létemre egy olyant, amelyben csupa középhangok voltak, tehát mit se mutathattam benne. Nem is szerződöttem akkor Radnay igazgató úr, pedig figyelemmel és jóindulattal kísérte a közbeeső vizsgákon a fejlődésemet. Bosszúsan megbántva, de megtörve nem, nyáron az Angol-parkban, a Fricsay zenekarával hangverse-nyeztem a Városi



Hollay Béla, volt vasesztergályos, a m. kir. Operaház tagja

Színház kórusának kíséretével. Azután nekiduráltam magam és a *Faust* címszerepében megint csak bemutakoztam Radnaynak. Ez nekem való feladat volt. Kivágtam a magas cét, de úgy, hogy rögtön leszerződtek ösztöndíjas tagnak az Operához. Nemrég a „Turandot” egyik nehéz főszerepét énekeltem, utána a *Faustot* és e hó végére már rámosztották a „Hunyadi László” címszerepét is.

— Mennyit kerestt havonta a gyárban? — érdeklődtünk indiszkréten a fess, városibundás magyar Saljapintól, aki vállas alakjával, nyílt kék szemével, szőke hajával egészen a zseniális orosz benyomását kelti.

— Kettőmillió körül.

— És most?

Mosolyog és a vállát vonogatja. Tehát többet.

— Meg van elégedve azzal, amit rövid pár hónap alatt elért? Boldog? — faggatjuk tovább a közönség kedvencét.

— Igen. Ugy hiszem, meg lehetek elégedve. De amikor arra gondolok, hogy én ilyen egy-kettőre főszerepekben állhatok a közönség elé, mindig eszembe jut, hogy ezt az eredményt nagyrészt Rubál karigazgatónak köszönhetem. Ő foglalkozott velem időt, energiát pazarolva, olyan odaadással, olyan önzetlenül, hogy azt talán sohase tudom neki meghálálni.


Még azt is megkérdezzük tőle, hogy volt-e lámpaláza első föllépésekor. Kacagva feleli, hogy nem, nem volt.

És ahogy elnézzük ezt a boldog, kacagó, szőke nagy gyereket, szinte természetesnek találjuk magunk is, hogy nem reszkettek az idegei még azon a nagy estén sem, amelyen pedig az élete, egész jövője dőlt el. Hogyisne! Hiszen az ilyen Hollay Béláknál nem tudja az ember: vajjon az őserő nagyobb-e bennük vagy az őstehetség?

Kósa Lajos.

6 olcsó **BROKÁT CIPŐ NAP**

19⁵⁰ → **15⁵⁰** P



Tekintse meg különféle modelljeinket, melyeket kitűnő minőségük dacára is ily olcsón ajánlunk.

Del-Ha VII. ERZSÉBET-KRT. **Del-Ha** Hungária VII. RÁKÓCZI-Ú. **6.**

CEGLÉD · ESZTERGOM · GYÖR · KAPOSVÁR · KECSKEMÉNT · NAGYKÖRÖS · PÁPA · PÉCS · SZEGED · SZ. FEHÉRVÁR · SZOMBATHELY

VÉGE A KOMÉDIÁNAK

Szükszavú távirat jelenti Londonból, hogy ott rövid szenvedés után hatvanesztendőskorában elhunyt egy kicsiny, borotváltarcú, mindig mosolygó öregúr, aki míg élt, a Little Tich nevet viselte.

Meghalt az artisták királya.

*

A szomorú hírre jó egynéhány öreg bácsi és néni köt gondolatban gyászfátyolt a kalapjára és mély megilletődéssel gondolunk mi fiatalabbak is vissza a humor és a kacagás nagymesterére, aki íme, most elment, hogy ezután már csak az Égi Színházban csattogó szárnyú angyalkák arcára varázsoljon mosolyt ormótlan cipőivel, groteszk játékával, furcsa és bizarr angol dalaival.

Egy színnel fakóbb lett az amúgy is igen szürke élet: Little Tich majdnem egy félszázadig szórakoztatta az embereket, elköltözött az árnyékvilágból.

*

Little Tich indulása, karrierjének és pályájának kezdete még a régi jó békevilágban gyökerezik. Hol volt még az automobil, rádió, telefon és táviró, mozi vagy a technika más mai szédítő vívmánya, mikor ez a apró angol ember először állt ki a cirkusz porondjára, hogy megnevettesse, akkor még csak a gyermekeket. Kis cirkuszi lovászgyerek volt — innen a Little Tich név — mikor az első angol dalt elénekelte. Ezt a szokását később is megtartotta, nem tanult meg rende-

sen más nyelven akkor sem, mikor a világhír nevét már szárnyaira vette és a bridgeporti kis lovászgyerekből lett elsőrangú artista. A garmadával érkező négy-ötezer dolláros szerződések között válogathatott. Csak angol dalt énekelt műsorában és egész működése alatt egyetlen szezonban tdták csak rávenni, Párizsban, hogy egy kis, apró, nyúlfarknyi sanzónt énekeljen el franciául.

*

Little Tich a száraz, groteszk humort képviselte a cirkusz és a varieté-színpadon. Izzadó légtornászok, hajmeresztő mutatványokat végző műlovarok, erőművészek és zsonglőrök között oázis volt a Little Tich száma, amely több volt, mint a többi kifestett pojáca, tarkaruhájú clown mókás erőlködése.

Little Tichen nevetni kellett, de trefáin éppen úgy sírni is lehetett volna. Emberi volt a játéka, az embert, a szürke köznapi embert figurázta ki. És olyan jól, hogy majd egy félszázadon keresztül uralta a varieték és cirkuszok világát és az artisták királya volt.

*

Félméteres cipőket hordott, kijött a színpad szélére, rámosolygott furcsa, utánozhatatlan mosolyával publikumára, rákezdett a dalra és táncolt. Furcsa, bukdácsoló mozdulatokkal, de hallatlanul kacagtatón. Az ormótlan cipő hajolt jobbra-balra, a kis kalap repült a levegőben — semmi különö-



Little Tich

sebb produkciót nem csinált és mégis minden mozdulására a kacagás viharzott végig a nézőtéren.

Chaplin humorával hasonlítható csak Little Tich játéka össze. És a rekvizitumaik is egyformák voltak. Little Tich be is pörölte néhány esztendővel ezelőtt a film koronázatlan királyát: Chaplint a nagy cipő és a kis kalap használata miatt. A pernek egyezség és nagy barátság lett a vége a két komikus között.

Ős Budavára állt még és kocsikorzó robogott a Stefánián, mikor Little Tich először járt Budapesten. Megőszült tőzsdediszponensek és reménydús nagymamajelöltek ma már azok a fiatalok, akik annakidején kipirult arccal tapsoltak Little Tichnek. Aztán jött a háború és hosszú tíz esztendő múltak el, míg Little Tich újra el látogatott hozzánk. Két esztendővel ezelőtt a Royal Orfeumban lépett fel az artisták királya és nem kevesebb, mint háromezer dollárt vitt el a magyar fővárosból. De a megváltozott világ fiataljai éppen olyan lelkesedéssel fogadták a megöregedett Little

Tichet, mint annak idején a krajcáros világban Ős Budavárában.

Az ormóttan cipők világhírűvé tették Little Tichet, aki mint többszörös háziúr halt meg London városában.

Még még valami. Neki voltak a legszebb barátnői egész Európában. Nagy és emberi művészetén kívül, erről a szerencséjéről még hosszú évek múlva is fogják emlegetni az öltözők világában Little Tichet.

Gyönyörű nők társaságában volt látható mindig Little Tich. És ezek a nők — kivétel nélkül mindig ragyogó szőke, angol görlok — híven követték az artistakirályt egyik metropolisból a másikba.

Egyetlen egyszer történt csak meg vele, hogy egyedül kellett elutaznia egy olyan városból, ahová egy szép szőke görk társaságában érkezett. A görk lemaradt, ottmarasztotta a szíve. Szerelmes lett és otthagya Little Tichet, az artistakirályt.

Ez a város — Budapest volt.

Isten veled, Little Tich...



Kiss Ferenc, Hegedüs Gyula és Molnár Ferenc az Olympia próbája közben a Magyar Színház társalgójában (Harsányi felv.)



Miből lesz a cserelോഗár?

Rott Sándor vagy népszerűbben: a kis Rott a jövő hónapban érkezik el harmincöt esztendő színészi jubileumához. Mikor ezt a nevezetes dátumot szerényen bevallja nekünk öltözőjében, vörösparókás fejét kissé féloldalt hajtja és elábrándozva mondja:

— Beh' sok minden történt már velem!...

A multra úgy emlékszik, mintha minden csak tegnap történt volna...

*

A Vörösmarty uccai bércaszárnya házmesterének nincs egy nyugodt perce a második emeleti Rott-család Sanyikája miatt, aki minden erejével azon van, hogy a ház nyugalma megbotoljon.

— Mi lesz ebből, ha felnő? — kérdi állandóan a kétségbeesett házfelügyelő. Mert a Rotték drágálatos csemetéjének nem lehet parancsolni, sem a szép szó, sem a verés nem használ. Már kora délután maga köré gyűjti a ház összes gyerekeit és a lépcsőház kövezetén színházadit játszik velük.

A darabokat saját maga „írja”, rendezi és természetesen a főszerepeket is ő játssza. Később aztán a házmester erélyesebb fellépése miatt új helyre költözik a gyerek-színház:

a Rotték lakásának cselédszobájába. Itt már közönségük is van. A legszorgalmasabb látogató Sanyika mamája, rajta kívül még egy-két házbeli néni szokott megjelenni a „nézőtérén”. Belépődíj: egy krajcár. Szabadjegyet vagy ötvenszázalékosat a direktió sosem adott senkinek. Ugyis megtelt a színház. Gyakran volt táblás házuk, ami — ha tekintetbe vesszük az intim cselédszoba kis méreteit — nem is hangzik valami hihetetlennek.

A bemutatott darabok közül a legnagyobb sikere a „Molnár és gyermekei”-nek volt. Ezt a darabot a fiatal szerző a gyapjúuccai német színház előadásáról plagizálta teljesen szabadon. A német színházba Mari, a szakácsné vitte el. A darab kiállítása szinte revüszzerűen pompás volt. A harmadik felvonásban előforduló kísértetek eredeti otthonról elcsent lepedőkbe burkolva jelentek meg. Megjegyezzük, bár nem tartozik ide, hogy a kísérteteknek emiatt utólag volt egy kis kellemetlenségük is odahaza. De a siker mindenért kárpótolta őket.

Sanyiból lassan Sándor lett, de a természete nem változott. Az iskolában is mindig komédiázott, a szünetekben a padok tetején szavaiba szórakoztatta társait. Szülei kénytelenek voltak a sikertelenül elvégzett harmadik polgári után kivenni a fiukat az iskolából és beadni inasnak egy fametsző üzletbe.

Ettől a naptól kezdve az illető fametsző mesternek és b. családjának pokoli volt az élete. Sándor, mint inas megmaradt a régi vásolt, rossz kölyöknek. Ha reggel kilenckor azt mondta neki a főnök, hogy fiam, hozz egy pohár vizet, ő elszaladt és délután négy órakor jött vissza a pohár



A házmester miatt új helyre költözik a gyerekszínház



Alkalmas pillanatban lecsipett egy szemet

vizzel a kezében. A „félretett” szőlők-
ből, amelyek a műhelyben egy spár-
gán fügtek, minden alkalmas pillanat-
ban lecsipett egy szemet. A főnökné egy-
szer csak azt vette észre, hogy a szőlőnek
se hirt, se hamva.

A munka nem érdekelte. Alig várta,
hogy elüsse a kakukos falióra a hetet,
rohant a Népszínházba és a karzat leg-
magasabb pontjáról áhítattal figyelte
kedvenc színészeinek, Solymossynak és
Kassay Vidornak minden szavát, min-
den mozdulatát. Éjszakánként Pálmay
Ilkával álmodott.

De ez még mind
semmi. Nyíltan hir-
dette : színész leszek.

— Hogy a család
mit szőtt ehhez? —
kérdi önmagától Rott
és már válaszol is :
— Anyám büszke
volt rám és talentu-
mosnak tartott. Néha
azonban aggódott sor-
som miatt. Egyszer el-
is ment a fametsző-
höz és érdeklődött
irántam. A fametsző
legyintett :

— Ugyan kérem,
kár minden szóért!
Ugyse lesz abból
más, mint komédiás!



„Itt megy a kis kibic”

Apám nem törődött velem. Őt csak az
üzlet és a kártya érdekelte.

Ellenségem csak a nővérem volt. Ha
én a színészetről említést tettem, fitymálva
jegyezte meg :

— Mit jár a szád? Mindenki tudja,
hogy tehetségtelen vagy !

*

Tizennyolc éves korában szakított a
fametszéssel és kiutazott Bécsbe. A
cernovitz Städttheater igazgatója le-
szerződte negyven forint havijelével
kóristának. Pályáját azzal kezdte, hogy
a szerződést megszegte. Be se nézett a
színházba.

Ellenben Oroszy Antalnak, a Folies
Caprice igazgatójának hívására haza-
jött. Oroszy látta őt egyszer egy mű-
kedvelő előadáson komédiázni és érezte,
hogy ilyen színészre van szüksége. Min-
gyárt az első fellépésével bombasikert
aratott. A „Klabriaspattie” kibice volt
az első szerep. A premiér után Oroszy
a hatvanforintos gázsiját felemelte
nyolcvanra. És másnap az uccán ujjal
mutogattak rá az emberek :

— Ez az a kis kibic !

*

Rott Sándor felsóhajt :

— Ezzel kezdődött. Ennek már har-
mencöt éve. Még két-három évet játszok,
aztán visszavonulok a színpadtól. Ve-
szek egy kis birtokot és ott fogok nyu-
godtan éldegélni és néha-néha vissza-
gondolni a „Katicabogár” öreg zsidó-
jára és a „Klabriaspattie” kopott kis
kibicére . . .

A mesebeli város

Ahol a „legnagyobb“ ember is törpe

Még gyermekkorunkból kedvenc alakja maradt fantáziánknak a törpe. Ha a varietében vagy az uccán találkozunk vele, el kell mosolyogni magunkat. Nem a hibátlan testalkatú ember fölényes, lenéző mosolya ez, hanem valami édes ellágyulás. Ugy mosolygunk ilyenkor, mint ahogyan akkor mosolyogtunk, mikor mesekönyvünk fölé hajolva boldog gyönyörködéssel mélyedtünk el Hófehérke és a törpék bűbajos történetébe. Minden törpében valahogy a meséskönyvek törpéjét látjuk.

Van is kelete ezeknek az apró emberkének, kivált külföldön. Úgyes üzletemberek kihasználják azt a szimpátiát, amellyel az egészségesek a törpék iránt viseltetnek és már kora gyermekkoruktól a cirkuszi mutatványokra nevelik őket. Nemrég, pár esztendővel ezelőtt oszlott fel a világ legnagyobb törpeképző akadémiaja Wienben. Hatvan évvel ezelőtt rendezte be Gustav Münstädt, a híres impresszárió. Később házat vett és a házban az írás-olvasástól kezdve a zongorázásig, nyelvek tanulásáig mindenre megtanította a törpéket s amikor már általános intelligenciára tettek szert, akkor különféle bűvészetek titkaiba is beavatta őket. A legügyesebb, legsok-

oldalúbb törpék Gustav Münstädt iskolájából kerültek ki. Kapkodták is őket. Innen szöktette meg a törpéit az a báró Singer nevű úr is, aki nemrégiben nálunk is sikeresen szerepelt kitűnő törpe-társulataival.

Hamburgban van egy cirkusz, ahol a műlovarnótól az utolsó lóvakaróig minden tag — törpe. Ez a cirkusz óriási látogatottságnak örvend. De még nagyobb tömegben is élnek törpék külföldön. Így például

a newyorki Luna-parkban egy egész törpeváros virágzik. Körülbelül 4—500 törpe lakja a városkát, amelynek miniatűr házaiban a patikától a suszteráig éppúgy megtalálható minden, mint akár Budapesten.

Van benne mozi, varieté, színház, kórház és templom is, melyben egy törpe pap celebrálja a misét. A hívek állhatatosan látogatják a templomot ünnepnapokon. Ennek a városkának több éven át volt polgára egy Hörömpő István nevű alföldi magyar törpe is, aki nagy bajuszával és józan eszével olyan tekintélyre tett szert polgártársai között, hogy ha tovább ott marad, a legközelebbi polgármester-



Harry Earles, a törpe filmszínész



Szabó Pista, a legkisebb magyar törpe

választáskor ő lett volna a legnagyobb ember a törpék városában. De Hörmpöt hazaszólította itthonhagyott földcskéje és a törpeváros polgármester-ségét feláldozta a ceglédi „törpebirto-kért”. Most túl a negyvenedik éven nyugodtan gazdálkodik a Cegléd mel-letti tanyáján.

A newyorki törpeváros után a leg-nagyobb a kölni, ezenkívül van még többhelyütt is, de ezeknek alig van 40—50 lakosuk. A közönség rendkívül kedveli ezeket a látványos városkákat és szívesen dolgoztat az ott lakó törpe iparosokkal.

Miután nálunk születik, sajnos, aránylag a legtöbb torzszülött, a ma-gyar törpék nagyon keresettek külföldön. A törpe-truppoknak, így a pár hónap-pal előbb Pesten járt Singer-törpéknek is kétharmada magyar származású. A törpék magyarországi impresszá-riója, a közismert Fényes Gyula, már többszáz magyar törpét helyezett el külföldön.

A legkisebb magyar törpe Szabó Pista, ötvenkét centiméter magas.

Egyébként kitanult suszter és mint ilyen működött a kölni törpevárosban is. Nála csak egy törpe van kisebb termetű, a német „Prinzessin Elisabeth”, aki

mindössze negyvenhét centiméter magas

és tizenhét esztendő s hajadon.

Anyja egy két méter 35 centiméter magas óriási hölgy,

aki nagyon szereti csöpp leánykáját. Szeretné férjhez adni egy becsületes úriemberhez. Annál is inkább reméli, hogy mielőbb főkötő alá hozza Erzsikét, mert a leendő férjnek alig lesz gondja arra, hogy ruházza fel feleségét: egy nippabának elegendő kel-mével már befedheti ónagsága bájait.

A törpék általában nem bohókás gyerekek, hanem komoly úriemberek, akik között több főiskolát végzett. Sajnos, azonban a nagy emberek sehogy sem akarják őket komolyan venni. Ez a legnagyobb fájdalmuk.

Kósa Lajos.



A 47 cm. magas „Prinzessin Elisabeth” a, világ legkisebb törpeje anyjával, az óriás nővel



LEPÁNTJUK A LEPLET ZORO ÉS HURURÓL

Mind a ketten nagyon rendes emberek

Ha valahol Budapest uccáin két férfi egymás mellett megy és véletlenül az egyik magas és sovány, a másik meg alacsony és kövér, akkor az emberek azt mondják: „Nézd, itt megy Zoro és Huru...” Ha ez Berlinben vagy Bécsben történik meg, akkor azt mondják: „Nézd, itt megy Pat és Patachon!...”

A kabarészínpadon, a politikában, az élet ezer és ezer helyén sok, nagyon sok Zoro és Huru szaladgál és a karrikatúristák nem egyszer rajzolták hozzá valamelyik komoly államférfi arcát Zoro vagy Huru ruházatához.

Nem hisszük, hogy él ember, aki ne tudná, hogy ki ez a két ember, nem hisszük, hogy legalább egyetlen egyszer ne látta volna a mozivásznon feltűnni ennek a két mulatságos embernek a figuráját, pedig csak néhány esztendeje van annak, hogy felbukkantak. De mint minden eredeti ötletnek, úgy az ő feltűnésüknek is biztos és gyors sikere volt.

A két örökké rongyos csavargó azonban rögtön eltűnik, amint megismerjük őket, a dán filmgyártás két legnépszerűbb színészét civilben nézzük meg. Komikus alakjuk és komikus maszkjuk a filmé, a magánéletben azonban saját arcuk és alakjuk van.

*

Karl Schenström

Zoro az idősebbik és a komolyabbik, tíz évvel idősebb, mint kis társa, Huru. Polgári neve Karl

Schenström, míg Hurut Harald Madsennek hívják a magánéletben.

Zoro Kopenhágában született, apja bádogos volt és a legrosszabb anyagi viszonyok között élt. Üzlete folyton rosszabbul ment, úgyhogy 1890-ben elhatározta, hogy egész családjával együtt kivándorol Amerikába. A kis Karl akkor kilenc éves volt és Chicagóban járt iskolába. Ott látta először Edison fonográfját és megbámulta a 1892-iki világkiállítás sok csodáját.

A kis család elég szépen boldogul és minden remény megvolt arra, hogy az öreg Schenström idővel vagyont szerez és nyugalomba vonulhat, amikor egy véletlen szerencsétlenség megfosztotta őt minden reménytől és illuziótól. Eltörte a lábát és munkaképtelen lett. A kis család megint nagy nyomorba jutott és hogy megmenekült az éhhaláltól, azt annak köszön-

hette, hogy az anya, az energikus dán asszony, amikor látta, hogy férje hosszú ideig minden munkára képtelen lesz, gyors elhatározással egy tisztítóintézetet nyitott, ahol a család minden tagja munkába állott. Fehérneműt tisztítottak és Karl volt a kihordó...

Könyvkötő — színész — színdarabíró

Két esztendő múlva megint változás állt be a kis család életében. Az öreg nagy kártérítési összeget kapott eltört lábáért s ezért négyévi amerikai tartózkodás után visszateherhetek hazájukba, Dániába.



Zoro és Huru civilben

Itt Karl egy könyvkötőnél tanonc lett és miután kitanulta ezt a mesterséget, Kopenhágában dolgozott. Egyszer azonban elment egy kis színházba, ahol annyira megtetszett neki a színészek játéka, hogy elhatározta, mindaddig nem nyugszik, amíg maga is színész nem lesz. Éjjel-nappal tanult és nemsokára elment egy kis kopenhágai színházba statisztának — havi ötven korona gázsijért... Az igazgatója hamarosan észrevette, hogy tehetséges s ezért kisebb-nagyobb szerepekhez juttatta, de első nagy sikerét akkor aratta, amikor a saját komédiájában lépett föl... Ez a siker biztatta Schenströmöt arra, hogy ne csak játsszon, hanem színdarabírással is foglalkozzon. Rövid idő alatt olyan eredményt ért el, hogy Dániában még ma is játsszák az ő darabjait. Ebben az időben, kezdtek filmezni Kopenhágában és Karl Schenström hamarosan filmszerepet is kapott, de az első igazi sikert akkor aratta, amikor összehozták Harald Madsennel: Huruval...

Harald Madsen, a világhírű clown

Madsen, az alacsony, mosolygóképű és kövér színész, mielőtt a filmhez került voona, bohóc volt. Világhírű bohóc...

Négyéves volt, amikor először ment cirkuszba, ahol annyira megtetszett neki egy clownnak a mókája, hogy esztendőkön keresztül csak a cirkuszról álmodott. Még fiatal gyermek volt, amikor szüleihez határozott tiltakozása ellenére elment a cirkuszdirektorhoz és bemutatta neki, hogy mit tud. Kézen járt, cigánykereket vetett

és ezt annyi mókával tette, hogy az igazgató torkaszakadtából hahotázott rajta. Rögtön leszerződött őt és Madsen nagyon hamar beváltotta a hozzáfűzött reményeket. A világ egyik legjobb clownja lett. Nem egyszer történt meg vele, hogy a filmhez hívták és kitűnő szerepeket kínáltak fel neki, de ő minden esetben megtagadta a kérés teljesítését.

Csak később, amikor megismerkedett Karl Schenströmmel határozta el magát arra, hogy egy filmszerepet eljátszik. Ebből a szerepből kettő, sőt nagyon sok szerep lett és Hurunak, illetve Madsen úrnak azóta eszébe sem jutott, hogy visszamenjen korábbi sikereinek színterére, a cirkusz porondjára.

*

Hogy milyenek a magánéletben? Rendes, nagyon rendes emberek. Zoronak is, Hurunak is szép családja és családi háza van Kopenhága környékén. Itt élnek csendesesen, szerényen és senki sem sejtí a két dán nyárspolgárban a világ két legnagyobb filmkomikusát.

És estenként, ha kiülnek a verandára, nem beszélnek a filmről, a sikeréről és a népszerűségről, hanem a mindennapi életről, arról, hogy lesz-e holnap eső... Hogy milyen rendes emberek, arról különben meggyőződhetnek az olvasók, ha az itt közölt képet megnézik. A képet a két világhírű filmkomikus a „Delibáb”-nak küldte és ennek az az érdekessége, hogy ilyen jó civilkép még sehol a világon nem jelent meg róluk. Ezzel is bizonyítani akarták azt, hogy nagyon szeretik a magyar mozipublikumot... (H. H.)



Zoro és Huru legújabb szerepükben

Hogyan zokogtak a színészek

a Belvárosi Színházban, egy új magyar darab olvasópróbáján

Ugy látszik, maga a Belvárosi Színház igazgatósága sem remélte, hogy a „Nászéjszaka” sikere így megdagad, mert közben teljesen elkészült az új darabbal, amelyet műsorra akart tűzni abban a pillanatban, amint az érdeklődés a csipkefinom zenéjű francia bohóság iránt alábbhagy. A „Nászéjszaka” azonban még ma is telt házak előtt megy s a jelek szerint menni fog még jódarabig, így a fennemlített darab műsorra tűzése elődázódott.

Török Rezsőnek hívják az új drámaíró, aki, mint jól sejtik, azonos Török Rezső kabarészerzővel, de csak a névben. Mert ez az egész estét betöltő darabja egy egészen más, egészen nagyszerű, a kabaréirodalom felszínességétől egészen mentes Török Rezsőt fog bemutatni a közönségnek.

Gózon Gyula hozta a színházhoz a darabot. Elolvasták és úgy a *dramaturg*, mint *Beöthy* vezérigazgató és *Gaal Béla* főrendező el voltak tőle ragadtatva. Elhatározták, hogy a „Nászéjszaka” után „*A meztelen ember*”-t — ez a darab címe, — tűzik műsorra. Berendelték tehát a szerzőt és megkérték, hogy az olvasópróbán olvassa fel darabját a színészeknek.

Az olvasópróbán történt, hogy

a drámai jeleneteknél hangosan zokogtak a színészek, majd másutt, a vidám részeknél percekig hahotáztak.

Az új magyar színműben egy darab valóságos magyar életet dolgoz fel a szerző. *Benedek Péternek*, a falusi parasztlegénynek a történetét mondja el benne, akit — hisz emlékeztünk még rá az újságokból, — felfe-

deztek a pesti piktörök és felhozták a fővárosba, hogy csodálatos művészi tehetségét itt kifejleszthesse és érvényesíthesse. A nagyvárosban azonban meghasonlott a gyökerétől: a földtől elszakított, csupaszív, őszinteség és őserő magyar fiú és falhoz csapva pallettát és ecsetet, hazament a falujába, vissza a paraszti sorba, ahol elfogadják és szeretik olyannak, amilyen: a maga természetes, meztelen valójában. Ezt a meztelenséget, póztalan-ságot szimbolizálja a darab.

A vadzseni parasztfestőt *Delly Ferenc* fogja játszani; a hős öccsét, egy tizen-nyolcstendős legénykét *Gózon Gyula*; *Honthy Hanna* egy parasztlányt játszik benne; *Makay Margit* egy pesti úridámát, akinek főfoglalkozása, hogy művészeket „pártfogol”, mecénál; pompás, zamatos alakításra nyújt alkalmat ezenkívül *Rózsahegyi Kálmán*-nak a szerepe, aki, mint vendég, egy öreg kanászt játszik a darabban.

Beszéltünk a próbán ezekkel a főszereplőkkel, akik boldogan vallják, hogy ilyen mély, mégis hálás szerepet már régen nem játszottak. Ugyanilyen elismeréssel és elragadtatással nyilatkozott a „Meztelen ember”-ről *Beöthy László* is:

— Egyelőre bizonytalan, hogy mikor — mondta munkatársunknak, — de a következő újdonságunk ez a darab lesz. Sokat, nagyon sokat várok tőle és úgy hiszem, *bebizonyíthatom* megint, hogy magyar író munkájával is csinálhat az ember sorozatos zsúfolt házakat. Anynyit mondhatok, hogy

a „Bor” óta ilyen tökéletesen magyar, mindvégig érdekes, színes darab nem volt a kezemben.



Török Rezső

zek

ák a fő-
zi tehet-
ényesít-
n meg-
földtől
eség és
va pa-
lujába,
lfogad-
yen: a
valójá-
ztalan-

Ferenc
tizen-
Gyula;
yt ját-
y pesti
hogy
cénál;
újt al-
ilmán-
g, egy
an.

a fő-
allják,
erepet
gyan-
al nyi-
„Mez-
r”-ről
ó is:
re bi-
hogy
ondta
knak,
tkező
ez a
okát,
t vá-
y hi-
yitha-
hogy
unká-
at az
s zsu-
Any-
atok,

óta
te-
ar,
ér-
es
olt
en.



Széplábu Anna, akit tulajdonképpen Soltész Annának hívnak, a nefelejcsuccai házból eljutott a Belvárosi Színházba, ahol felvették görlnek. A nefelejcsuccai ház lakói ezért lenézik Annát és pletykáznak róla.

A színházban megismerkedik egy Piri nevű görllel, akiről megtudja, hogy szegénye van, a gazdag Steiner. Anna egy költő-diákba szerelmes, aki verseket ír hozzá. Kulinda tanár, aki mindig szíven viselte Anna sorát, melegen gratulál színházi sikeréhez. Másnap Annának Koltay Andrással van randevuja.

De szerelmi vallomást tenni tudott. Minden nap szerelmet vallott Széplábu Annának. És minden nap új szerelmi vallomást mondott el, nagyon változatos volt a repertoárja...

— Nagy költő leszek és te leszel a hitvesem — mondta ma Budán, a Halászbástyán. Egy marcona képű honfoglaló vitéz szobra alatt elcsattant egy csók. A honfoglaló vitéz arcán látni lehetett a bosszúságot,

szegény, nem fordulható meg, hogy megnézzé, mi cuppan a háta mögött.

— Nagy színházak fogják játszani a darabjaimat — mondta András és hitvesem leszel... (Csók.)



— Te leszel a hitvesem...

— Kimegyünk mi ketten külföldre, te mint világhírű táncosnő és én mint Molnár Ferenc... (Csók.)

Vagy:

— Megérkezünk mi ketten New-Yorkba az „Aquitania” fedélzetén és a mólón ott vár bennünket az Egyesült-Államok elnöke és Edison... (Csók.) Anna nevetett.

— Talán nem hiszed? — kérdezte sértődötten András.

— Neked én mindent elhiszek — mondta Anna, — még ha azt mondanád, hogy konflison érkezünk meg mi ketten a holdba, azt is elhinném...

— Gúnyolódol...

— Szeretlek! (Csók.)

Már hat óra volt. (Csók.)

A Dunáról felhallatszott egy propeller sípolása. (Csók.)

— Kísérj el a színházba — mondta Anna. (Csók.)

Elindultak a színház felé. (Csók.)

*

Este Piri elmondott mindent. Sírva panaszkodott a szeretőjére.

— Elcsábított? — kérdezte Anna.

— Igen.

— Mondj el mindent.

— A Steinerék fehérneművarrodájában voltam alkalmazva. A tejcsernok akkor rosszul ment és én sokat dolgoztam, hogy segítsek valamit az édesanyámnak. És egy szép napon a Steiner nekem rontott, hogy nincsen megelégedve a munkámmal... Kijelentette, hogy két hét múlva lépjek ki. Elkövetkezett az a nap, amikor ki kellett lépnem. Aznap éppen árverés volt nálunk. És én nem akartam kilépni, tudtam, hogy ezzel édesanyám, kisöcsém és én igen rossz helyzetbe kerülnénk. Éreztem azt is, hogy a Steiner igazságtalan velem szemben, mert én mindig elsőrangú munkát szállítottam, lelkiismeretesen végeztem a kötelességemet és egy pillanatot sem késtem sohasem. Nem tudtam magamnak megmagyarázni, hogy miért veszi ki a Steiner a számból a kenyeret...

— Ottmaradtál még? — kérdezte Anna.

— Igen.

— Akkor mindent tudok. Annak hogy ott maradhassál, ára volt...

— Igen...

— Szegény Piri — mondta Anna. — De légy nyugodt, még visszafizetünk a Steinernek.

Ezután Anna megkérdezte, hogy miért nem szakított eddig Piri Steinerrel. Hiszen most már Piri görli lett és nincsen függő viszonyban a fehérneművarroda tulajdonosával.

— Ennek szomorú oka van — válaszolta Piri. — Steinernek bizonyítékok vannak a kezében, hogy én a barát-nője vagyok. És abban a pillanatban, amikor otthagynám őt, felfedné az édesanyám előtt ezt az egész ügyet. Ennek én nem akarom kitenni az anyámat.

— Rémes — mondta Anna. — De azért ne csüggedj. Légy nyugodt, hogy én mindent rendbehozok.

— Hogyan? — kérdezte Piri.

— Csak bízd rám... — felelte Anna nagy önbizalommal és hosszasan megcsókolta Pirit...

*

Másnap Koltay András és Soltész Anna sokkal kevesebbet csókolóztak a Halászbástyán, amin a pogány magyar kőszobra nagyon csodálkozott.

— Komoly beszélőnivalóm van veled — mondta Anna.

— Meg akarod kérni a kezemet? — mondta András.

— Nem. Ne viccelj.

És Anna elmesélte Piri esetét.

— Hogyan lehetne ezt a szerencsétlen lányt kiszabadítani a csábítója karjaiból?

Koltay András nagyon meghatotta ez a történet. Az első pillanatban megtalálta a megoldást, a maga módja szerint.

— Kihívom párbajra...

— Megőrültél?

— Majd én megmutatom neki!

— De ne beszélj ilyeneket. Hát mi közöd ahhoz a lányhoz. Inkább valami ravasz dolgot kell kieszelnünk, hogy megszabadítsuk Pirit...

De nem tudtak kisütni semmit.

És este Piri nem jött el a színházba. De bejött az édesanyja és rémülten kereste a titkár...

— Borzasztó, titkár úr... — mondta lelkendezve az öregasszony.

— Mi történt?

— A lányom nem jöhet be az előadásra.

— Ki a maga lánya, asszonyom? — kérdezte a titkár.

— A Piri...

— A kis Piri? Nos, mi baj van a Pirivel?

Anna összeszorult szívvel állt az öregasszony mellett, aki lehajtott fejjel, nagyon halkán felelt a titkár kérdésére:

— Megmérgezte magát...

*

Másnap délelőtt felkereste barát-nőjét a Rókus-kórházban. Piri veronált vett be, de szerencsére csak keveset, úgyhogy még meg lehetett menteni az életnek... Most még mindig eszméletlenül feküdt, az arca halott-halvány volt, a keze görcsösen összeszorult és szederjesek voltak az ajkai. Anna ott ült az ágy szélén és folyton nézte a barátnője arcát. Ez a terem az öngyilkosok terme volt a Rókus-kórházban, csupa olyan nő feküdt itt, aki únta az életét és fel akarta cserélni a földi boldogságot az elmúlással.

Anna Piri arcát nézte. A fejében kergették egymást a gondolatok...

— Szegény... mi lesz vele... vannak a városban ilyen leszakított virágok, akik hamar elhervadnak, akiket behálózott az élet és akik jobbnak tartják a halált az életnél... És meg kell bosszulni őt... itt nem feküdhetsz, mire magához tér, már történnie kell valaminek, ami elégtételt jelent majd számára...

Nem maradt tovább az öngyilkosok közt, akik utána néztek. A halálos, sívár terembe egy kis élet vegyült, mert Anna végigrohant az ágyak között. Egyenesen a Nefelejcs uccába, a Steiner-féle telepre.

— Kit keres? — kérdezte egy morgorva szolgáló.

— A főnök urat...

— Mit akar tőle?

— Az az én dolgom.

— Nem engedhetem be addig, amíg be nem jelentem. Kit jelentsek?

Anna rövid gondolkodás után rávágta:

— Jelentse be a Széplábú Annát...

A szolgáló elsietett és nemsokára visszajött.

— A főnök úr fogadja — mondta.

Anna bement a főnök úr szobájába. Nyájasan, vigyorogva fogadta őt Steiner, azonnal hellyel és cigarettával kínálta meg.

— Nem ülök le és nem gyujtok rá — mondta Anna ridegen.

— Miben lehetek szolgálatára? — kérdezte Steiner.

— Magánügyben jöttem...

— Én boldog vagyok, ha ilyen szép kislányok engem magánügyben felkeresnek — mondta Steiner és széles mosolyra húzta a száját. — Tessék velem parancsolni. Talán elhagyta a színpadot és ide akar jönni a varrodába?

— Nem! — felelte Anna határozottan.

— Hát mit parancsol?

— Igazságot!

Steiner csodálkozva tekintett Annára, aki bátran folytatta:

— A Rókus-kórházból jöttem ide. Egy barátnőmet látogattam meg, aki öngyilkossági szándékkal mérget vett be.

Steiner fészkelődni kezdett a helyén.

— Mi közöm nekem mindehhez? — kérdezte.

— Önnek ehhez több köze van, mint nekem — mondta Anna. — Az a lány, aki most eszméletlenül fekszik a Rókus-kórházban és aki most nagyon sokáig lesz beteg, nem más, mint Piri.

Steiner elfehéredett. De azután közönyösséget erőltetett a hangjára:

— Ki az a Piri? — kérdezte.

— Ön jobban ismeri, mint én — mondta Anna...

— Nem ismerem...



Kit keres?...

— Nem ismeri a szeretőjét ?

Steiner felugrott. Fel és alá járkált a szobában és tajtékozva mondta.

— Mi közöm nekem mindehhez ? Mit tehetek én arról, hogy egy Piri nevű lány eszméletlenül fekszik a Rókus-kórházban ?...

— Csak ön tehet róla — mondta a Széplábú Anna és most közelebb ment Steinerhez.

— Én mindent tudok, Steiner úr. Tudom, hogy megcsalja a feleségét, azt a jó asszonyt, aki vakon hisz magának... és szereti...

Steiner nem tudta mire vélni a dolgot. Most már udvariasabban beszélt Annával.

— És magának mi köze ehhez az ügghöz ? — kérdezte.

— Piroska a barátnőm !

— Ez még nem jogosítja fel arra, hogy közbelépjen...

— De igen, Steiner úr. Ez kötelességem...

Steiner nevetett.

— Nem olyan nagy dolog az egész, — mondta — Piri egy kis görl. És a görllöknél nem nagy tragédia egy kised viszony...

Annával forogni kezdett a világ. Halotthalványan bámult Steinerre. Csak nagynehezen jutott szóhoz, de a hangja még mindig bizonytalan volt.

— Steiner úr téved... azért, mert valaki görl, nem kell elítélni.

— És most lehajtott fővel tette hozzá :

— Én is görl vagyok...

De ebben a mondatban büszkeség volt. Ott, Steiner úr irodájában, a Nefelejcs uccában kigyúlt Anna arca. Már nem szólt semmit. Csak kalandozott a fejében a gondolat, csak szorongatta a torkát valami ; hogy Istennem, ő görl, görlice és sokezer társnője táncol, énekel, sír, nevet, boldog és szenved szerte-szerte a földkerekségen, sok-sok kis görl, mindegyik egy reménység, egy megkezdett álom, egy szerény virág a színházak buja, ezerszínű csokrában, mindegyik egy kis vágyódó lélek, amely repülni szeretne, ki a sorból, előbbre és magasabbra, talán a csillagok felé, ahol angyalkák kiabálják kórusban :

— Művésznő ! Hogy volt...

De szemben a Steinerrel hamar ellibbent ez az álom. Steiner úr szólalt meg, kis gúnnyal, csípősen :

— Művésznő, csókolom a kezét.

Ha a Pirinek pénzre van szüksége, nagyon szívesen küldök neki...

Anna nem felelt. Megfordult és ki ment. Most nagyon szemben érezte magát az élettel, most lázadni szeretett volna, hangos kiáltással...

Vissza a Rókusba.

Piri már magához tért, Anna odaült barátnője ágyára. Egy apáca suhant végig a termen és Piri ágyához lépett. Félrevonta Annát.

— A barátnője nagyon beteg — mondta a nővér.

— Tudom — felelte Anna.

— Már csak a jó Isten segíthet. Az orvosok lemondtak róla...

És most a halállal ült szemben Széplábú Anna. Piri kinyitotta a szemét. A láz vérvörös rózsákat festett orcájára.

— Anna — mondta. — Figyel ide...

— Figyelek, drágám, csak beszélj.

— Hány óraker kezdődik az előadás ?

— Fél nyolckor.

— Hány óraker kerülnénk mi sorra ?

— Nyolckor.

— Nem fogok elkésni ?

— Nem. Nyugodt lehetsz.

Pirit a hideg rázta. Egyre csendesebben beszélt...

— Most hány óra van ?

Ebben a pillanatban ütött hetet a Rókus-kápolna harangja.

Piroska számolta az ütéseket :

— Egy, kettő, három, négy, öt, hat... hét...

Az utolsó számot már alig hallhatóan mondta.

Aztán összeszedte minden erejét. Felült az ágyban. Most már az utolsó pír jelentkezett az arcán. Anna átkarolta. És akadozva beszélt a halódó leány :

— Menjünk, Anna... mingyárt be kell öltözni... a rendező haragudni fog... milyen szép a ruhám... hallod, Anna, már csengetnek... az előadás kezdetét veszi...

*

A Belvárosi Színházban aznap este Erődi Jenő, a Belvárosi Színház ügyelője a következő jelentést tette Gaál Béla főrendezőnek :

— Egy görll hiányzik.

— Melyik ? — kérdezte a főrendező.

— A Piri.

— Fel kell írni — mondta Gaál...

— Nem írhatom fel, főrendező úr — mondta Erődy.

— Miért nem ?
— Mert meghalt ...

*

A közönség nem vett észre semmit, holott öt kis görli könnyesen táncolt a színpadon. Emelgették a lábukat, mosolyogtak, sorba megcsinálták a figurákat és sikerük volt.

Pedig öt kis görli gyászolta a Belvárosi Színházban a hatodikát ...

V.

Másnap Koltay András már egy félórával előbb volt ott a Halászbástyán, mint rendesen. Izgatottan járkált fel és alá, nagyon nehezen várta Annát. És amikor Anna megérkezett, egy újságot lobogtatott feleje.

— Mit akarsz azzal a Pesti Hírlappal ? — kérdezte Anna.

— Benne van egy versem ! Az első versem, amelyet nem küldtek vissza. Majd felolvasom ...

És olvasta :

*Éktelen népeken égek el,
ajkamon szerelmes énekkel
és vénülök a vénekkel.*

*Korán születtem és későn megyek.
Hullok és vergődöm,
Mint ősszel a legyek*

*És várom, óh, várom,
Hogy valakié legyek ...*

András kipirultan dugta zsebre az újságot.

— Szép volt ? — kérdezte.

— Gyönyörű — felelte Anna meggyőződéssel.

— Neked írtam ...

— Nekem ugyan nem írtad — felelte Anna. — Hiszen azt írod a versben, hogy várod, hogy valakié légy. Hát csak várd. Ebből az következik, hogy nem érzed magad az enyémmek ...

— Ne beszélj, Anna — kérlelte András. — Ez csak egy költői kép. Csak azért írtam, hogy várom, hogy valakié legyek, mert nekem a megyek és legyek szóra még egy rím kellett.

— Szóval, feláldoztál engem egy rím kedvéért.

— Haragszol ?

— Nagyon.

— Hát akkor csókolj meg.

— Ma nem — mondta Anna.

Folyton Pirire gondolt. Mindent elmondott Andrásnak, aki komoran nézett maga elé. És csak ennyit mondott :

— Róla is írok majd egy verset.

— Megőrültél ! — mondta Anna, akit bántott ez a cinikus kijelentés. Általába, most, hogy Andrásnak egy verse jelent meg a Pesti Hírlapban, nem lehetett bírni vele. Ma is késő ment haza ebédelni és édesanyja szemrehányásaira így válaszolt :

— Petőfi is későn járt haza ...

Nagy embernek érezte magát. A siker — egyetlen megjelent vers — megszédítette.

Anna most már mosolygott. Tetszett neki András önbizalma. Mégis elcuppant egy-két csók a Halászbástyán.

— Megcsókollak, mert Petrarca is megcsókolta Laurát. És hazakísérlek, mert Csokonay is hazakísérte Lillát ...

A Belvárosi Színházban véget értek az operettelőadások és a színház egy prózai darab bemutatójára készült. Öt kis görli elszéledt a városban. Szerződés nélkül maradtak, mert egy prózai színműben nincsen szükség görlikre.



Szép volt ? ...

Anna is szerződés nélkül maradt. De nem csüggedt el. Hazasietett és édesanyját könnyek közt találta.

— Mi a baj, mama? — kérdezte.

— Nagy baj van, lányom. Nem tudjuk kifizetni a házbért.

— Nem értem — mondta Anna. — Hát nem keresel a trafikon?

— Már nem.

— Hogyan?

— Már nincs trafik!

— Miket beszélsz, mama?

Az öregasszony könnyezve mondta:

— Nincs már trafik. Nem hosszabította meg az engedélyes a bérletet. Itt állunk kenyér nélkül, édes lányom... Most csak annyi pénzt költhetünk, amennyit te keresel a színháznál.

Anna szomorúan lehajtott a fejét.

— Én már semmit sem keresek a színháznál.

— Miért nem? — kérdezte rémülten az öregasszony.

— Mert már nincsen szerződésem, édesanyám...

— Hogyan lehet az?

Anna elmondta, hogy a Belvárosi Színházban már nem játsszák az ope-rettet és a színháznak már nincsen szüksége görlokre.

Gondterhelten ült az asztal mellett a kis család.

— Mit kezdünk el? — kérdezte Anna.

— Nem marad más hátra, el kell menned a varrodába...

— Melyik varrodába? — kérdezte Anna rémülten.

— Hát a Steiner-féle varrodába — mondta egykedvűen az öregasszony.

Anna izgatottan ugrott fel a helyéről.

— Soha, soha! — kiáltotta.

Özvegy Soltészné csodálkozva nézte a lányát.

— Miért nem? — kérdezte. — Hiszen szívesen lát...

— Nem megyek hozzá, még akkor sem, ha egy milliót fizet naponta.

— Áldott jó ember az a Steiner — mondta özvegy Soltészné...

— Gazember! Csirkefogó! — kiáltotta Anna.

— Mi bajod van azzal a Steinerrel?

— Gyűlölöm!

— Miért?

— Mert gyilkos...

És Anna kirohant az udvarra. Remegve támaszkodott neki a gang-rácsnak. Éppen akkor ment arra Kulinda tanár úr.

— Miért ilyen izgatott, kislány? — kérdezte a tanár.

Anna komoran válaszolt:

— Meg akarok halni, tanár úr!

— Miért, az Isten áldja meg?

Anna elmondott mindent a tanárnak, aki vigasztalta.

— Ne essen kétségbe, kislány — mondta. — Majd én segítek. Nekem van egy színházi rendező barátom,

azt majd együtt felkeressük, talán ő el tudja magát helyezni. Vegye a kalapját és a kabátját, széplábú Anna és menjünk oda azonnal. Siessen, mert talán minden percért kár...

Egy perc múlva már ott állt Anna kalapban és kabátban a gangon. Elementek Kulinda tanár rendező barátjához. A rendező igen kedvesen és barátságosan fogadta őket. Alaposan megnézte Annát és megígérte a tanárnak, hogy mindent el fog követni, hogy széplábú Annát álláshoz juttassa.

— Holnap jöjjön fel újra, kislány — mondta.

— Hány órakor? — kérdezte Anna.

— Pontosan háromnegyed ötkor. Várni fogom.

És Anna másnap, háromnegyed ötkor ismét megjelent a rendező lakásán. Ezúttal egyedül jött.

*

Megvolt terítve az asztal. Karcsúnyakú üvegen bor állt az asztalon és pezsgő hűlt egy hűtőben. A rendező házikabátban volt. Folyton mosolygott, majd elolvadt Annával szemben.

— Foglaljon helyet, kicsike — mondta a rendező nyájasan. — Na, ne olyan messze. Jöjjön közelebb... Ide.

Anna elfogódottan leült. A rendező teát töltött neki.

— Milyen kedves ember — mondta Anna...

— Nos, mondja meg, kicsike, hogy miben lehetek szolgálatára. Egész bátran adja elő a kívánságát, én Kulinda barátom kedvéért mindent elkövetek. Szóval, ha jól emlékszem, maga már hónapokig fellépett a Belvárosi Színházban mint színésznő...

— Mint görli! — vágott közbe Anna.

— És most mit akar csinálni?

— Szerződést akarok, főrendező úr — válaszolta Anna.

— Hát azt könnyen kaphat. Csak okosnak kell lenni.

— Mit csináljak ?

A főrendező elmosolyodott.

— Csak szépen kell nézni a főrendező bácsira.

Anna elpirult. De még mindig nem sejtette, hogy mi van e szavak mögött. Zavarában megivott egy pohár bort.

— Ne bort igyon, drága, hanem pezsgőt — mondta a főrendező...

És máris töltött Annának egy pohárka pezsgőt.

A főrendező egyre közelebb húzódott Annához.

— Mit ad nekem — kérdezte, — ha szerződéshez juttatom ?

— Mit tudok én adni, főrendező úr ? — kérdezte Anna. — Hiszen én nagyon szegény vagyok...

— Ne értsen félre, nekem nem kell pénz.

— Hát mit parancsol ?

A főrendező most felállt.

— Magát ! — mondotta.

És Anna agyában csak most világosodott meg ez a helyzet. Gyorsan felállt és menni akart.

— Ne siessen, kislány — mondta.

— Hiszen ha elmegy, akkor nem kap szerződést. Szeretni kell a főrendező bácsit, meg kell csókolni őt és akkor nem lesz semmi baj.

Anna felállt.

— El akarok menni — mondta.

— Ide kell ülni szépen a főrendező bácsi ölébe, le kell hajtani a fejcskét, el fog csattanni egy csók és a kis Annának holnap már szerződése lesz...

— Soha ! — kiáltotta Anna.

— Ne légy csacsi, gyermekem...

— Haza akarok menni !

— Be van zárva az ajtó !

— Segítségért kiáltok !

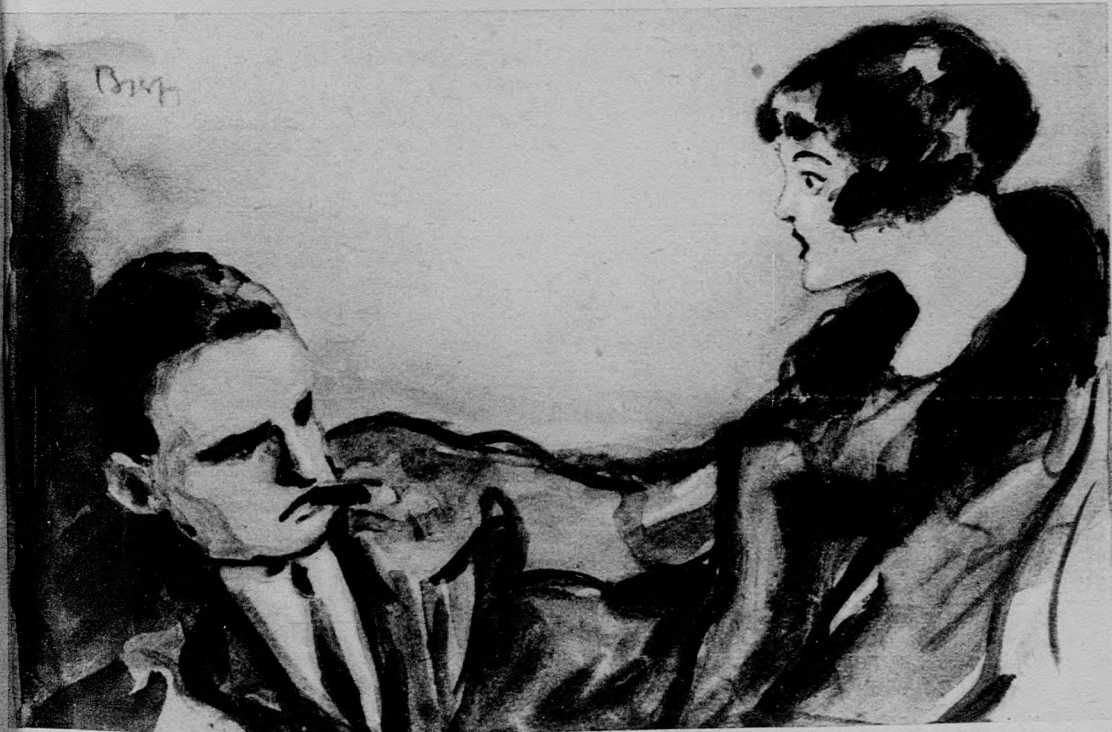
— Hiába, nincs itthon senki. Na, ne okoskodj, Anna.

A kis görli felállt. Hatalmas lázadás égett benne a főrendező eljárása ellen. Nekivetette magát az ajtónak és teljes erejéből döngögni kezdte. Ezzel sem ért el semmit, mert az ajtó be volt zárva és a döngögtetésre nem felelt senki...

— Haza akarok menni ! — kiáltotta.

— Soha !

És a főrendező már ott volt a közelében. Hatalmas erővel átölelte és magához szorította. Anna már azt hitte, hogy minden elveszett. Érezte, hogyan fogy az ereje. Zokogva, kétségbeesetten vágódott végig a pamlagon. És ekkor látta a főrendező arcát. Látta az eltorzult vonásokat és most hirtelenében megértette, hogy ez az ember nem tehet az egészről. Van egy szenvedély a férfiakban, amelynek nem lehet ellenállani. Az



— El akarok menni...

arcukra torz mosoly ül ki, a testük remeg, a szájukat kitátják és különös fényben ég a szemük.

— Ez a szenvedély kormányozza a világot — gondolta a kis görli.

És már érezte a főrendező lehelletét.

Ekkor csengetyűszót hallott.

A főrendező ingerülten felugrott és megigazította a nyakkendőjét.

— Ki lehet ez? — kérdezte dühösen.

Kirohant. Anna az ajtóhoz ment és hallgatózott. Csengő, de szomorú leányhangot hallott.

— Eljöttem, főrendező úr, az állásért — mondta valaki.

— Jöjjön holnap — válaszolta a főrendező.

— Azt tetszett mondani, hogy ma jöjjenek — mondta a leányhang reménytelenül. . . .

— Ma nem érek rá.

Most egy sikoltás hallatszott és a leányból csak úgy dőlt a szó:

— A mult héten rá tetszett érni! A mult héten, amikor itt voltam és főrendező úr nekemrontott, akkor rá tetszett érni. Most már nem, most már a terhére vagyok.

— Kérem, ne csináljon botrányt — mondta a főrendező.

— Jogom van hozzá! Főrendező úr tönkretett. . . . Azt hittem, hogy tényleg befolyása van egy színháznál. Azt hittem, hogy tényleg főrendező valahol. De most megtudtam, hogy semmi köze a pesti színházakhoz, megtudtam, hogy egy éjjeli lokálban van a főrendező úr. . . . Pfuj!

Még sírás hallatszott, aztán csend lett. Anna elrohant. Az előszobában a „főrendező” vissza akarta tartani. De Anna ellökte és anélkül, hogy megnézte volna a lépcsőházban sirdogáló lányt, lefutott a lépcsőn.

Az uccán megállt. Aztán hazament, okvetlenül beszélni akart Kulinda tanárral. A tanárt kinn találta a gangon. Sírva állt meg Anna a korlát mellett.

— Mi a baj, kislány? — kérdezte a tanár.

Anna elmondott mindent.

Kulinda végsőkig felháborodott. Elmondta, hogy ez az ember régi barátja, aki főrendezőnek adta ki magát. Tegnapelőtt a kávéházban is azt mondta neki, hogy főrendező egy pesti színháznál és kijelentette, hogyha egy lányt szn házba akar juttatni, akkor küldje el hozzá. . . .

Anna sokáig maradt kinn a gangon. Már éjfél volt, amikor Steiner hazajött szürke kabátjában.

— Vajjon, kit hálózott be megint? — gondolta Anna.

Steiner bement a lakásába.

És a gangon, a hold omló fényében egy kandúr veszett nyivakolása közben ökölbesorult Anna keze.

— Én visszaütök — mondta magában. — Én leszek az első görli, aki visszaüt. . . . Én szembezálok a férfiak szájával. . . . és megbosszulom magam! Taposni fogok a férfiszíveken és öngyilkosok lesznek értem! Én megvadítom őket, én tönkretezem őket. . . .

Az édesanyja még nem aludt, amikor Anna bement a lakásba. Az ágyban ült és sírt. Egyre a trafikot emlegette.

— Mit főzök holnap? — kérdezte.

Anna nem felelt. Lefeküdt és belefúrta fejét a vánkosok közé.

Kinn a hold eltakarta egy felhővel az arcát.

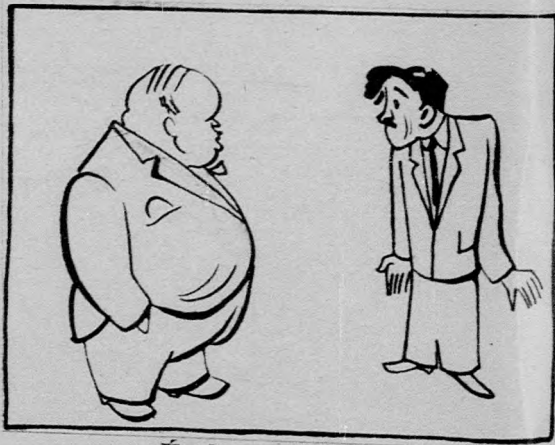
A hold nem törődött semmivel.

(Folytatjuk)

Az öltözőben

I. színésznő: Istenem, tavasz. . . . fiatalság. . . . Ha te tudnád, mi az, fiatalnak lenni.

II. színésznő: Hát vedd tudomásul, hogy én már akkor fiatal voltam, amikor még te nem is éltél.



Értékmegállapítás

A premiér után a szerző érdeklődik az ismerősétől, aki egy zsöllyéről nézte végig az előadást.

— Mit gondolsz? Megéri a darab az ötven előadást?

— Azt lehet. De a hét pengőt nem.

Az
nőkség
Alapi
színház
tésben

ták me
napila
„a vic
legagy
Ez
keltett
színhá
hábor
igazga
Színés
E t
házak
nált ci
jelenő
ban je
jelente
teljes
kultus
Ez a
kellem
nehéz
Alapi
ratot
Az
nal m
latot
nész-E
szólító
ját, h

ALAPI NÁNDOR BÜNE ?

Az Országos Színész-Egyesület elnökségéhez több följelentés érkezett Alapi Nándor, az Országos Kamaraszínház igazgatója ellen. A följelentésben Alapi igazgatót azzal vádol-



Alapi Nándor

ták meg, hogy egy vidéken megjelenő napilapban úgy nyilatkozott, hogy „a vidéki színészet a prostitúció melegágya”.

Ez a nyilatkozat nagy feltűnést keltett színházi körökben. A vidéki színházak igazgatói és színészei felháborodva tárgyalták a dolgot. Az igazgatók jelentést tettek az Országos Színész-Egyesület elnökségénél.

E följelentésekhez a vidéki színházak igazgatói csatolták az inkriminált cikket, amely a Sopronban megjelenő „Somogyvármegye” című lapban jelent meg. A cikkben Alapi kijelentette, hogy a vidéki színészet teljes leromlásáról jelentést küldött a kultuszminisztériumba is.

Ez a körülmény még súlyosbítja ezt a kellemetlen ügyet, mert az amúgyis nehéz helyzetben lévő színházak tagjai Alapi Nándor eljárásában a rosszakaratot és az ártaniakarást látják.

Az Országos Színész-Egyesület azonnal megindította a fegyelmi vizsgálatot Alapi ellen. Stella Gyula a Színész-Egyesület elnöke hivatalosan felszólította a Kamaraszínház igazgatóját, hogy terjessze fel védekezését.

Ezzel kapcsolatban elterjedt annak a híre, hogy Alapi Nándortól megvonják a színjátszási engedélyt.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Stella Gyulához, az Országos Színész-Egyesület elnökéhez, aki a következőképpen nyilatkozott :

— Valóban igaz az, hogy Alapi Nándor, az Országos Kamaraszínház igazgatója ellen megindítottuk a fegyelmi eljárást.

Alapi Nándort — akit különben komoly színházi embernek ismerek, — felszólítottam arra, hogy a följelentésekben foglalt vád ellen védekezzen. Erre a felszólításra még eddig semmiféle választ nem kaptam. Az, amivel vádolják Alapit, megdöbbentő és még szomorúbb az a tény, hogy a vádak egytől-egyig igaznak bizonyultak.

Alapi ügye a vádtanács elé kerül, a vádtanács döntése után a közgyűlés fog ítélni, mint legfelsőbb fórum. A színjátszási engedély megvonásáról egyelőre nincs szó. Nem is lehet mert hiszen még Alapi nem nyilatkozott. A nyilatkozat után fogunk dönteni ebben a szomorú ügyben.



A szabadjegy

Sebestyén Gézához beállít egy megrogzött szabadjegyihiéna.

— Senkinek nem adok szabadjegyet — jelenti ki Sebestyén.

— De én csak kivétel vagyok.

— Igen — feleli az igazgató, — de a kivételnek csak tisztelet jár és nem szabadjegy.

Mif hoz a divát?

A köpenyről mondunk itt egyet-mást, amely eddig meglehetősen egyhangú volt, most hallatlanul változatos, sőt több ennél: artisztikus. Körülbelül három éve annak, hogy az év minden szakában, tehát a kánikulában is viselnek köpenyt. Ez eleinte divathóbortnak tűnt, de később rájöttek, hogy nagyon is célszerű szükségesség. Az alsóruházat ugyanis a minimumra

redukálódott. Pár gram selyem és ugyanannyi csipke. A felsőruha szintén lenge, kurta, dekoltált, sőt néha ujjatlan. Egyetlen hűvös szellőcske már



szükségessé teszi a felöltőt. Ezért jutnak a köpenyek nyáron is nagy szerephez s ezért oly változatos a szabásuk és anyaguk.

Ez a szükségszerűség tette igen fontos ruhadarabbá a köpenyt és ennek köszönhető, hogy a divát csinálói külön délutáni és esti köpenyeket terveztek, de nem feledkeztek meg a fürdőhelyekről sem.

Az itt bemutatott három alkalmi felöltő egy-egy típust képvisel. Mindegyik egyaránt elegáns és divatos. Délutáni és esti ruhákhoz viselik úgy most, mint nyáron majd a fürdőhelyeken.

DÉLIBÁI DÉLIBÁI

óhajt y
rancsán
véve —
— rég
vette n
ben mi
formát
ugyana
elbájol
van, m
az arc
ami t
nő kül
koroná
A m
kap a
asszon
arcát

A kalapokról is

őhajt valamit tudni, asszonyom? Parancsára. Kalapok, a régi értelemben véve — önmagukban és önmagukért — régen nem léteznek már. Nem vette még észre, asszonyom, hogy kézben minden divatos kalap igénytelen, formátlan és semmitmondó? Viszont ugyanaz a kalap a modern bubifejen elbájoló, sikkos és kokett? Ez azért van, mert a mai kalap csak a női fej, az arc és az öltözék által válik azzá, ami tulajdonképpen rendeltetése: a nő külső megjelenésének szinte megkoronázójává.

A modern kalap tehát egyéniséget kap a fejen. Ezért nagyon fontos, asszonyom, hogy tanulmányozza az arcát és fejkáját. Most már nem



lehet egy kalapot a „kirakathól kinnézni,” hanem be kell menni az üzletbe és a tükör előtt tíz kalapot is felpróbálni addig, amíg a legjobbat megtalálja.

Nézze meg, asszonyom, ezt a két kalapot. Fekete selyemből, vagy egész vékony filcből készültek. Ugy hatnak, mintha meg sem volnának csinálva, csak ügyes kezek improvizálták volna egyetlen alkalomra. Ez a könnyedség jellemzi a mostani sapkaszerű kalapokat, amelyek minden ruhához és minden alkalomra egyaránt illenek.

Vanderbilték főbb milliárd értékű gobelinjeit magyar iparművészek javítják

Hogyan történik a javítás

A magyar művészet és iparművészet eredeti termékeit ma már az egész művelt világ kellőképpen méltányolja, néhány hét óta azonban olyan munka folyik egyik nagy iparművészeti műhelyünkben, amely befejezésével újabb nagy dicsőséget jelent a magyar iparművészetre.

Cornelius Vanderbilt, amerikai milliomos newyorki palotája valóságos múzeum, mely telve van a világ minden tájáról összegyűjtött műkincsekkel. Festmények, szobrok, gobelin-ek remekei, melyeken gyönyörködve legel az ember szeme. Cornelius Vanderbilt halála után özvegye tovább folytatta férje művét. Közben az egyik raktárban hat darab régi, óriási értékű gobelinre akadtak, azonban sajnos, a szövött anyag belső tartószálai már jóformán teljesen elkorhad-

tak és így az egész inkább úgy hatott, mint valami selyem- vagy pamutgöngyölök és nem mint művészi értékű faliszőnyeg.

Ezeknek a gobelineknek az értéke olyan nagy, hogy Magyarország egész trianoni adósságát ki lehetne fizetni vele. Elképzelhető, hogy ilyen nagy értékű műkincsek tönkremenetele még a dúsgazdag Vanderbilt-családot is érzékenyen érintette volna. Pedig ezek a gobelinek csak elenyésző kis részei a család vagyonának.

A műtörténelmi értékű, nagy mesterek kartonjai alapján készült gobelinek megmentésére széleskörű tudakozódást folytattak, azonban akár milyen nagy összeget szántak is erre a célra, a külföld legnevesebb restaurátorai közül senki sem merte vállalni ezt a munkát.



Az egyik már félig kijavított gobelin

Törté-
biltné
Magyar-
hazajött
tájának
iparmű-
zett mu-
gedve,
visszaté-
a magy-

Megin-
marosar-
hatalma-
készült)
Mindegy-
gobelin-
még a
nyedtek
gos női
gubanc-
hadt t-
ták és
ték. E-
a rajzo-
kiegész-
lakat,
dolgozt-
hiányos



Nagyítóval keresik a színeket a gobelinhez (Harsányi felv.)

Történt időközben, hogy Vanderbiltné veje, gróf Széchenyi László Magyarország washingtoni követe hazajött látogatába és itthoni palotájának egyik sérült gobelinjét egyik iparművészünkkel kijavíttatta. A végzett munkával annyira meg volt elégedve, hogy amikor állomáshelyére visszatért, felhívta anyósa figyelmét a magyar iparművész tehetségére.

Megindultak a tárgyalások és hamarosan eredményre is vezettek. Hat hatalmas, kettős (fa és fémlemezről készült) láda érkezett Amerikából. Mindegyikben egy-egy szertefoszlott gobelin anyaga. A munka kezdetén még a legoptimistábbak is elszörnyedtek a feladat nehézségén. Szorgos női ujjak bogozták az össze-visszagubancoló színes szálakat. A korhadt tartószövetrészeket eltávolították és új erős szálakkal helyettesítették. Egy iparművésznő kisimította a rajzot adó részeket és kikereste a kiegészítéshez szükséges színű fonalakat, amelyet azután mások feldolgoztak, teljesen kijavítva a sérült, hiányos helyeket.

Hatheti megfeszített munka után végre elkészült az első teljesen restaurált gobelin és éppen olyan gondosan csomagolva, mint ahogy érkezett, visszaindult Amerikába. Maguk, akik a munkát végezték és szinte fokról fokra haladva figyelhették annak egyes fázisait, elcsodálkoztak a műsikerén. A restaurált gobelin csodálatos művészi hatást gyakorol a szemlélőre és örömet kelt benne, hogy ime sikerült egy már teljesen pusztulásra ítélt műemléket megmenteni.

Még nagyobb volt a csodálkozás és siker New-Yorkban, ahol a műbarátok most csodájára járnak a magyar iparművészet fejlettségét dicsérő munkának és most már izgatottan várják a többi restaurált gobelin megérkezését. Ez azonban még eltart egy darabig, mert egy-egy szerterongyolódott gobelinen 30—40 szorgalmas leányzó ujjai 6—7 hétig is eldolgoznak hozzáértő művészek vezetése mellett.

A magyar műtörténészek is figyelemmel kísérik ezt a munkát és könyvet akarnak a gobelinekről kiadni.

NEVEZŐ STATISZTIKA

A statisztika a jelen, főleg pedig a jövő tudománya. A gazda, a kereskedő, a bankár, a politikus ma már egyaránt komolyan éppen úgy figyelembe veszi a statisztika adathalmazait, mint a más egyéb foglalkozási ágakban működők.

Ma már a legkülönbözőbb dolgokról, az életjelenségek számtalan fajtájáról készítenek statisztikát. Ezekben a komoly számsorokban a hozzáértő sokszor egészen meglepő, sokszor mulatságos dolgokat talál.

Amerika nagyvárosaiban az autóbalesetek arányszáma ijesztő mértékben szaporodott. A legszigorúbb közlekedési rendszabályokat léptették életbe és azok betartását a közleke-

dési rendőrség éberren ellenőrizte. Minden motorost és autóvezetőt, aki a megállapított sebességű hajtást túllépte, lefognak, és súlyos pénz- vagy fogházbüntetéssel sújtanak aszerint, hogy milyen vétséget követett el.

New-York város közlekedési rendőrsége egy hét alatt 2700 autóst ért sebes hajtás közben tetten. A bűnösök, amikor kihallgatták őket, arra is megféleltek, vajjon mi volt az oka, hogy túllépték a megengedett sebességi határt. Ezekből a feleletekből érdekes statisztikai táblázatot állítottak össze, amely egybevetve a rendőrség közbelépése pillanatában kifejtett sebességgel, az itt közölt táblázaton feltüntetett adatokat tárja elénk.

Ha figyelemmel kísérjük a táblázatot, látni fogjuk, hogy a különböző sebességeknél különböző kifogásokat hoztak fel mentségükre.

Ha nem tudná az ember, hogy az esztelen rohanás mennyi veszedelmes baleset csiráját hordja magában, akkor mulatni kellene azon a tényen, hogy minél nagyobb volt a tettenért autó sebessége, rendszeren annál kisebb, vagy egyáltalában semmilyen ok sem kényszerítette a bennülőket az eszeveszett rohanásra.

Ha nálunk természetesen mások is a viszonyok, de azért mégis valószínű, hogy ennek a statisztikának igen sok adata a mi autósainkra is alkalmazható.



Hölgyek jelszava:

Vásznat, csipkét,
bársonyt, selymet,
Kevés pénzért
sok jót, szépet

KLEIN ANTAL

divatárúházában vásárolhatunk
KIRÁLY UCCA 53 (Akáfa u. sarok)



Syd Chaplin a „Charley öse” című nagysikerű vígjáték főszerepében, az Ufa és Capitol filmszínházak e heti műsorában

te. Min
aki a
ást túl
z- vagy
szerint
ett el.
rendőr-
óst éri
bűn-
arra is
z oka
sebes-
ből er-
áll-
tve a
ban ki-
lt tá-
tárja
ábláza-
önböző
ásokat
gy az
delmes
gában,
ényen,
tenért
isebb,
k sem
esze-
mások
való-
kának
kra is

l:

k
k)



Farsang

A farsang meghalt, éljen a — tavasz! Jönnek az első tavaszi fecskék, mennek az utolsó farsangi fecskefarkos frakkok . . . Vannak öregemberek, akik az egész farsangból csak annyit éreznek, hogy valami kellemetlen zenelés zavarja az éjszakai nyugodalmat.

No de vannak olyanok is, akiknek a farsang az év értelme, célja, alapja és teteje.

Aamal szaama junkvézn! . . .

Schwabenball 1928

A Pudaí Figadóba összegyűlt Nagy-Magyarország svábságának legszebb termése: párszáz pirospozsgás sváb lány, sváb legény, sváb bácsi, sváb néni és este nyolctól világos reggelig gyúrták a polka komplikált figuráit és egymás izzadó derekát. Sváb-bál volt a Budai Vigadóban.

A Magyarországi Német Népművelődési Egyesület az idén negyedszer rendezte meg az országos sváb-bált. Valóban országos, mert nemcsak minden sváb vidék, de a megszállott területek svábsága is elküldte képviselőit, sőt Németországból is jött néhány diák, az anyaországot reprezentálni. Bácska, Bánát, Felső- és Nyugat-magyarország, Baranya, Tolna, Vértes-hegység, Pestkörnyék . . . mind ott volt. Ez a bál irredenta cselekedet is, hiszen a műhatárok ellenére is összegyűlt a svábság s bizonyossága a magyar nemzetiségi politika mellett: ahol ilyen vígan virul s ily tisztán megmarad

Szervusz, fenség! Kicsit sírunk utánad. No nem baj. Jövőre visszajössz, mi?

Kisztihand, Farsang. Viszontlátásra!

*

Búcsúzóul egy báli tudósítás az ideí farsang egyik legjellegzetesebb, legmulatságosabb, legezötikusabb báljáról, a svábok táncmulatságáról.

eredeti szokásai, nyelve és kultúrája mellett egy ekkora tömeg, ott mégse lehet olyan veszedelmes az a nemzeti-ségi elnyomás . . .

*

Miután Yacht-bálon, Tearóza-bálon, Kaszinó-bálon s mindenféle finom, frakkos mulatságon volt már szerencsénk megjelenhetni, igazán nagy élvezettel szolgált a sváb dandyk és granddamok közti nyüzsgés! Ahány tejesasszony és háztartási alkalmazott van Pesten, mind ott volt. Meg az a sok gazdag falusi! A lányok mind-mind népi viseletükben . . . kár leírni, olyan szép. Az emberek csizmában, ingujjban, esetleg — puilowerben. Bubifrizura egy szál sincs a látáhatáron, csak lengő kontyok, hajmázsák és hajtütönnák. A lányok frizurája mindmegannyi fodrászati remekmű. Ők „Breitgekämmte Frizur-nak” hívják s állítólag egy órácska alatt el lehet vele készülni, pedig ha azt az aprólékos, szinte csipkefinom

fonást
két hét
Két
solymá
kfvánk
öregék,
bajusz
cintány
igazi s
hangok
Walzer.

Méltó
A charl
rekjáté
unalma
polkáná
guggol
Csodála
születet
rekorde
vetése,
azok a
negyed
hanni,
és urai
csokolá
tejterm
egy pá
res ter
táncolá

Lány
legény,
inkább
egymás
inkább
fogják
A lány
szóritja
— usqu
Báli aj
haza,

Egy
ciók. E
német s
s aki l
kezébe
rétát, a
dugva,
lányyal
A csok
kelt el
nyárádi
Nagy
a csokr
szalagol
kerülne
„Straus
Ezenl
öltözött
Az ideí

fonást látja az ember, azt hihetné, két hétbe telik a felrakása.

Két sarokban két rezesbanda: a solymári és a soroksári. Csupa szoborba kívánczó figura: izzó koponyájú öregek, dagadt arcú fiatalok. Az ősz bajusz rácsavarodik a trombitára s a cintányéros legény mintha bikát ölné... igazi sváb zene, remek repedt rézhangok, bumsztidratta, hopszassza!... Walzer, polka és ceppelpolka.

Méltóztatott már ceppelpolkát látni? A charleston legnehezebb figurája gyerekjáték hozzá képest s mindenesetre unalmas, lassú imbolygás. A ceppelpolkánál legalább félmétert kell leguggolni és egy métert magasba ugrani. Csodálatos, hogy nem a svábok közül született meg a magasugró világrekorder. Aztán a lábak keresztbevetése, előre-hátra rúgása-rántása és azok a komplikált dobbantások, két-negyedes taktusra ötöt ugrani, rohanni, forogni és billegni... hölgyeim és uraim, Josephine Baker és az egész csokoládénépség elbujhat a tej- és tejtermék-népség mögött. Igaz, hogy egy párnak legalább tíz négyzetméteres terület kell egy valamirevaló kiscsodaszobához...

Lány több van, mint legény. Aki legény, az is nagyon fiatalka, bámész, inkább kamasz, mint férfi. A lányok egymással huppangatnak. A legények inkább a walzerba szállnak be. Megfogják a lány kezét és égnék emelik. A lány meg baljával a legény hátát szorítja, de nem szabadon, mert egy — usque három narancsot szorít vele. Báli ajándék s alkalmasint csak odahaza, a faluban fogyasztódik el...

Egy óra felé történnek az attrakciók. Elárverezik a báli csokrot. Régi német szokás. A férfiak adják a pénzt s aki legalább öt pengőt ad hozzá, kezébe fogja a hatalmas, szallagos bokretát, aminek a szára birsalmába van dugva, hogy jó fogása legyen és a lánnyal és csokorral táncol egy kört. A csokor közel háromszáz pengőért kelt el s a győztes legény egy nagyváradi (baranyi) kislánynak adta. Nagy dicsőség! A lány hazaviszi a csokrot s egy év múlva köteles a szalagokat visszahozni. Ezek rákerülnek az új csokorra. Ezt hívják: „Straussverlicitiererei”-nek.

Ezenkívül a legszebb népviseletbe öltözött lányt is díjazza egy zsűri. Az idén nyolcvan lány közül Anna

Oberritter győzött a magahímezte, csupa selyem szép ruhájával. Briliáns-köves gyűrűt kapott díjúl. Oberritter kisasszony németpalkonyai, tehát baranyamegyei az idei farsangon jól szerepelt. Különben, hogy a versengések milyen komolyak voltak, arra jellemző, hogy a bálrendezők az ország különböző vidékeiről nyolcvan párnak adtak oda-vissza teljes útiköltséget, csak hogy valóban az egész ország összeüljön.

A Trachtenwet'bewerb után újra rázendül a ceppelpolka. Patakokban ömlik a verejték, a párok egymás hegyén-hátán, a pirosságok virítanak, mint a pipacs a réten, klasszikusan mulatságos és eredeti figurák döngetik a parkettet, német indulat, vígalmi és szerelmi szavak úsznak a párában. Dekoltázs nincs, tangó nincs, a hölgyek nem cigarettáznak s egyetlen térd se látható, szintúgy rúzs, púder sem, szaxofon és tango sincs, de Ferenc József-kabát volt egy, cérna-kesztyű kettő és vörösség, izzadság, bámuló kedves vidéki pofák, rivalgásos összetalálkozások, nem duhajkodás, csak gemütlich mulatság, égig emelt karok és plafonig ugró párok, ceppelpolka!!

Egy nagyon öreg, hasas, tokás sváb bácsi felmarkol egy molett, szintén nem egészen fiatal némit. Csak úgy pereg a széles, kemény selyemszoknyája. Kicsit tiltakozik.

— Aamal szaama junkvézn! — mondja a bácsi és már dobognak is.

Utólag magyarázta meg egy nyelv-szakos barátom, hogy a fenti szölam ezt jelenti németül:

— Einmal sind wir jung gewesen!
Egyszer voltunk fiatalok, hej...
no, gyere táncolni, Náncsi, Liza!
Bumsztidratta!

Sz. D.

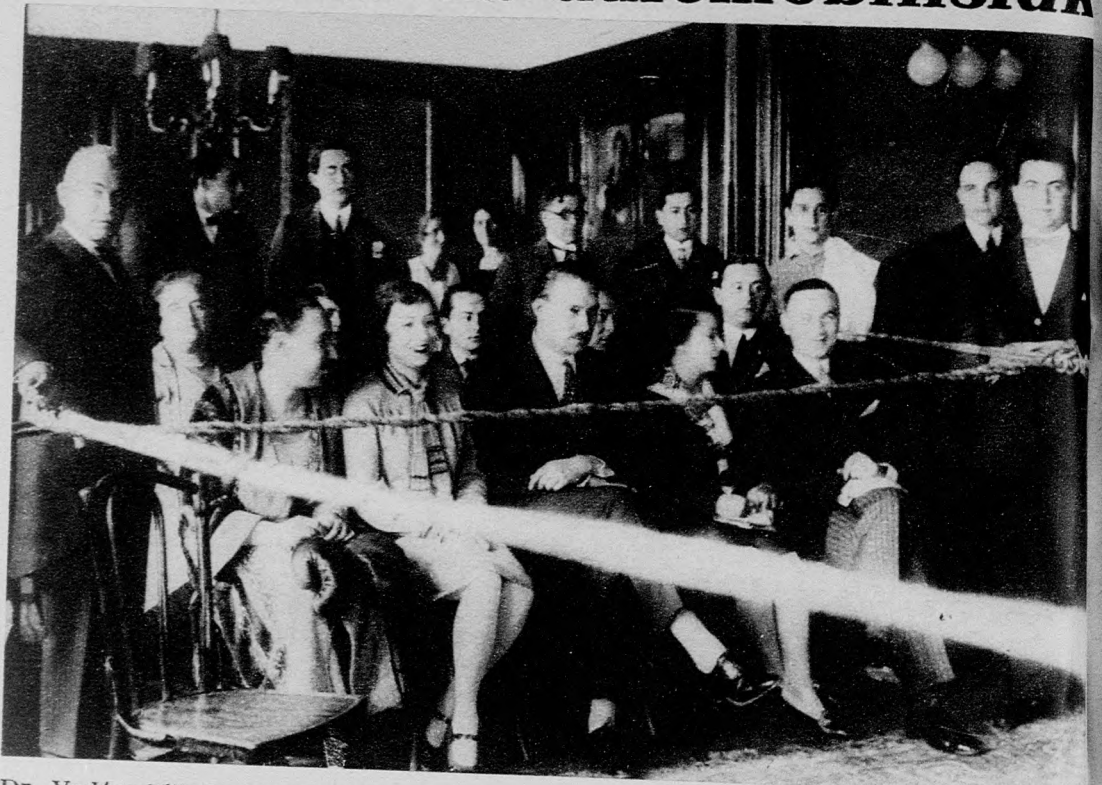
Nem felelős

Honthy Hanna rászól a szobalányára:

— Juliska, ez több a soknál. A por ezen az asztalkán legalább három hónapos.

— De nagysága? Én még csak két hónapja vagyok itt.

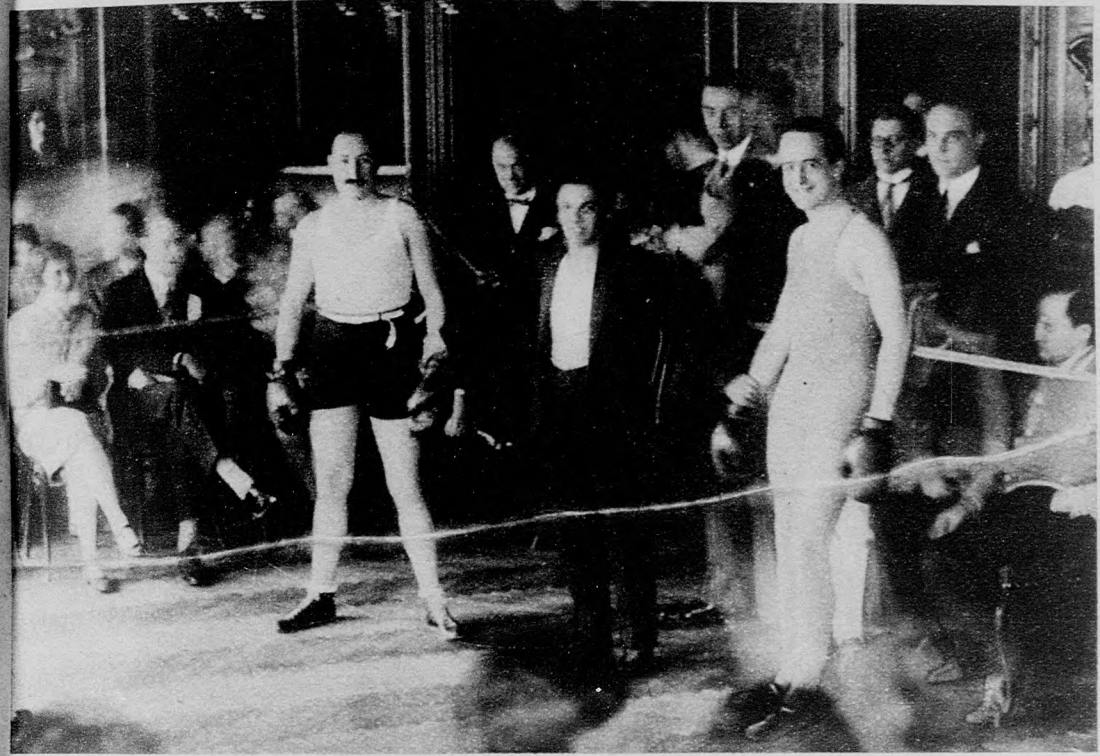
Boxolnak az automobilisták



Dr. Vadász Mihály kormányfőtanácsos lakásán rendezték az autósok első házi boxversenyüket. A verseny nézőközönsége



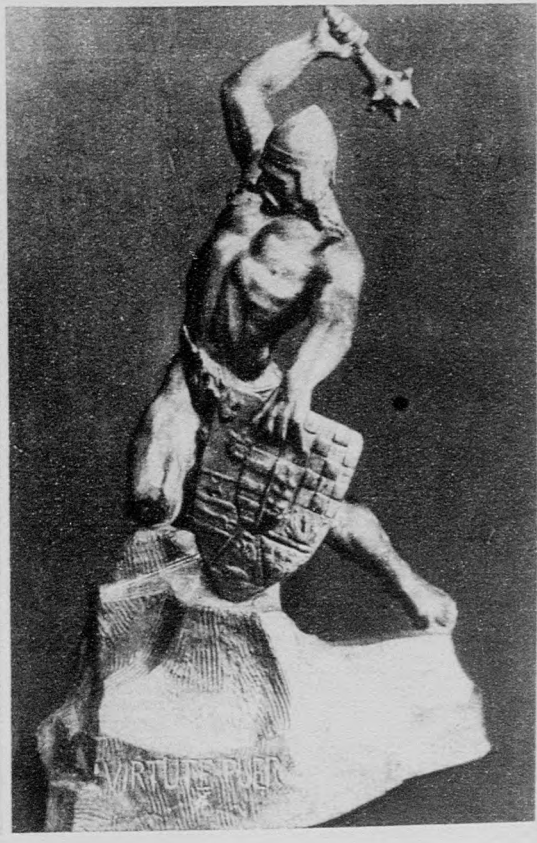
Vegyespáros táncmérkőzés a boxmérkőzés után (Munkácsi felv.)



Beregi, az autósok boxtrénere bemutatja az ellenfeleket



Az MLSz déli alszövetsége által alapított „Szent korona-kupa“



A MAFC által kiírt Lord Rothermere-vándordíj (Pobuda felv.)

A boxbajnok

Zenés bohózat 1 felvonásban

Irta: Rózsahegy László

Előadták a Royal Orfeumban a következő szereposztásban:

A boxbajnok (Tom Blöff)	Dénes Oszkár
Menedzser	Lengyel Vilmos
Tréner	László Andor
Titkár	Sárosy Mihály
Operatőr	Keleti László
Linette, a szobaleány	Szokolay Olly
Ujságíró	Anday Ernő
Az írógépelő	Dr. Erdélyi Géza

és görők

(Szín: A párizsi Grand Hotel Ritz három egymásbanyúló lakosztályának az egyik nagyon elegáns szobája. Jobbról-balról ajtó. A nézőtérrel szemben ajtó, amely a folyosóra nyílik. Az elegáns szoba tele íratokkal, kofferekkel, az egyik chaise longue-on írógép, előtte a titkár guggol és ír. A menedzser kezében papírlappal diktál gépbe. A tréner egy koffer telején ingujjban az Esti Pestet olvassa: pipázik. Mikor a függöny felgördül, a telefon cseng)

A menedzser (diktálva): 120.000 dollár tiszteletdíj magának a boxbajnoknak, ezenkívül az útiköltség, amibe beleértendő a nyolcszemélyes kíséret teljes ellátása is... (A telefon még mindig cseng.) Nem, kérem, Tom Blöff úr nem vállalhat olcsóbban egy boxmeccset... Magának is többre van... Hé! Parker! Nem hallja, hogy cseng a telefon?!

Tréner (összehajtja a lapot, pipára gyújt, cipőtalpán végigrántva a gyyját): Hogyne hallanám!

Menedzser: Miért nem megy a telefonhoz? Látja, hogy dolgom van!

Tréner: Nekünk nem sürgős. Neki sürgős. Ó csönget.

Menedzser: Mondja, Parker, hajlandó felvenni a kagylót?

(Ebben a pillanatban kinyílt a középső ajtó és beszalad Linette, a szobalány. Oda akar futni a telefonhoz. Az urak ijedten egyszerre felugranak.)

Menedzser (elképedve): Hogy kerül maga ebbe a szobába?

Linette: Egy órája cseng a telefon! Süketek az urak, hogy nem hallják?

Menedzser: Mi köze magának ehhez a telefonhoz?! A legszigorúbban meghagytuk a szálló igazgatóságának, hogy ebbe a lakosztályba itt tartózkodásunk alatt nősze mélynek belépni tilos!... Maga erről nem tud?

Linette: Tudok, kérem, de ha egyszer egy órája cseng a telefon!

Mind (kórusban): Mi köze van magának a telefonhoz?

Linette (sírva hátrál): Azért nem kell úgy félni tőlem!... (Reszketve a félelemtől.) Én nem tudom, miért ijednek úgy meg!... Nem eszek meg senkit!... (El és becsapja az ajtót.)

Tréner: Most képzeljék el, hogy véletlenül meglátja a boxbajnok... alig öt órával a meccs előtt. Egy ilyen csinos nő. Jó, hogy még alszik.

Operatőr (kezében a géppel, melyet egy pillanatra le nem tenne, a menedzserhez, az asztalon heverő levél-tömegre mutatva): A mai posta.

Menedzser: Csak válogassa ki, kérem. Amelyik levelet nő írta, azt tegye félre. Ha férfi írta, de nőies az írás, azt adja ide nekem, majd én fogom felolvasni. Parfümszagú leveleket kidobni az ablakon. Ezért magát teszem felelőssé... Parker, nem hallja, hogy cseng a telefon?

Tréner (felveszi a kagylót): Halló! Igen... Nem... Igen... Nem...

Menedzser: Ki az?

Tréner: Az amerikai követségről kérdeztetik, hogy töltötte a boxbajnok az éjszakát?

Menedzser: Mondja, hogy még fel sem ébredt. (Másik szobából hangoz az írás.) Várjon! Mondja, hogy ebben a percben jóízűt írt, egyébként semmi fontosat nem tudunk mondani.

Tréner: Felébredt?! (Lecsapja a kagylót és berohan a bal ajtón.)

Titkár (bal ajtón jön): Jó reggelt, uraim. Good morning. Az éjszakát meglehetősen jól töltöttük. Tíz óra tíz perckor aludt el, egyenletesen lélekzett a száján, később az orrán, aztán enyhén horkolt. Ez így ment reggel hatig. Ekkor azt gondolván, hogy én alszom, az ablakhoz lopó-

zott és kinézett az uccára. Az uccán a házmesterné söpört, őt nézte.

Mind: És hagyta?

Titkár: Hagytam, mert úgy véltem, hogyha sokáig nézi a házmesternét, egész életére elmegy a kedve a nőktől.

Menedzser: Kérem, folytassa.

Titkár: Ezután reggelijéhez látott, megevett nyolc tojást félkeményen, hat szelet véres angol húst mustárral, négy csésze kávé, két kiló szőlőt és déligyümölcsöt reggelizett. Rosszalását fejezte ki, hogy csak nyolc darab banánt mellékeltek, holott ő a banánt annyira kedveli...

Menedzser (kétségbeesve): Kevés volt a banán? Miért nem adott neki még?

Titkár: Hol vegyek én egy banánt? Nem volt az egész környéken kapható... (A telefon cseng, felveszi a kagylót.) Halló... Külügyminiszter? személyesen? Köszönöm, kegyelmes uram, elég jól töltötte az éjszakát. Háromnál többet lélekzett, mint rendszeren. Csak egy sajnálatos incidens... Kevés banánt szerviroztak a reggelijéhez... Óh, semmi, majd eltussoljuk... Nem, politikailag semmi következménye sem lesz... Viszontlátásra, kegyelmes uram délután a meccsen. (Leleszi a kagylót.) Kérem, folytassa, titkár úr.

Titkár: Reggeli után felajánlottam neki, hogy felolvasom a reggeli lapokat...

Menedzser: Apropos! Mit szól a sajtóhoz? És mit szól a tegnapi fogadtatáshoz, micsoda tömeg. Negyvenezer főnyi! nyolcvanezer lábnyi! A két díszszázad! Katonazene!

Titkár: Díszlövés miért nem volt?

Menedzser: Mert a mester nemcsak a nők látásától van eltiltva, hanem a díszlövéstől is. Árt az idegzetének... Hol vannak a lapok? A *Matin* ezt írja: Nem is sejthetjük, mily politikai háttére van Tom Blöff világhírű boxchampion párizsi útjának. Holnap fog megmérkőzni 200.000 ember előtt a francia Charpentier-vel, Franciaország boxbajnokával. A *Le Temps* így ír: Akaratlanul is fel kell ismerünk ez illusztris vendégben Amerika közeledését, mert hisz e nehézsúlyú, keményöklű férfiú az Egye-

sült-Államokat reprezentálja és méltó fogadtatása csakis előnyöket biztosíthat nekünk az Egyesült-Államokkal szemben. Tom Blöff érkezését Amerika elnökének kábelje jelentette és mi tekintsük őt az ő gyermekének, az U. S. A. fiának...

Mind: Éljen!

Tréner (boldogan jön): Most elkezdjük a napi tréninget.

Menedzser: All right!

Tréner (egy kofferhez lép és boxkesztyűket vesz elő. Mikor kifelé tart, észrevesz egy meztelen nőt ábrázoló szobrocskát, mely az ajtó mellett egy kis állványon áll. Elképedve): Uraim! Mi ez?!

Mind (odarohannak): Mi az? mi történt? (Meglátják a szobrot és rémülten.) Egy meztelen nő!

Tréner: Ez kétségbeejtő! Ilyen körülmények között nem vállalom felelősséget a meccs eredményéért. Képzeld el, ha ő kijön és meglátja ezt, mily sportellenes gondolatokat ébresztene benne.

Menedzser: Azonnal el kell távolítani!

Tréner: Addig is takarja le! (Mind egyik rádobja a zsebkendőjét.) Hatalatlan! (El a boxkesztyűkkel, ugyanekkor az operatőr a másik ajtón el.)

Menedzser (az óráját nézi): Tíz óra! Tíz óra öt perckor jön a sajtó. (A titkárhoz.) A meccs külsőségeire vonatkozólag történtek már intézkedések?

Titkár: Hogyne! A belügyminiszter úr utasítására ötszáz főnyi rendőrség fogadta a sajtót teljesíteni a meccsen. A meccs kezdetét, valamint a roundok eredményét drótnélküli táviró továbbítja Amerika felé és Európa összes városába. Ugyanekkor kétszáz dalárda járja végig a város uccáit, Tom Blöff kedvenc nótáit énekelve. A meccs lefolyása alatt a gyárakat és egyéb üzemeket leállítjuk, az üzleteket bezáratjuk és az üzletembereket szabadlábra helyeztetjük.

Operatőr (beront egy kis csomaggal): Egy csomag! A külügyminiszter úr küldi, mellékelve hódolatát, egyben elnézést kér a sajnálatos mulasztásért.

Menedzser (türelmetlenül): És mi van benne?

Operatőr: Banán!

(Most betör az újságíró és vele együtt Linette.)

Linette (kezében egy amerikai zászlót lenget. Ebben a pillanatban kinn felharsan az amerikai himnusz): Kedves menedzser, úr az itt időző Hoffmann-görlök kinn várakoznak, ugyanis, mint amerikai honleányok nem mulaszthatják el, hogy ne üdvözlöjék szeretett hazájuk dicső fiát, Tom Blöfföt, a nehézsúlyú boxbajnokot és világchampionot. Ezenel bejelentem őket és az ő nevükben engedélyt kérek, hogy hódolatuk jeléül bemutassák előtte legszébb táncukat. Itt a névjegyük! (Átadja a zászlót.)

Mind (össze-vissza, dühösen): Ez lehetlenség! Szó sincs róla!

Titkár: Hányan vannak, az Isten szerelméért?!

Linette: Huszonnégyen.

Mind (elképedve): Huszonnégy nő!

Titkár: És legalább szolid jelmezben?

Linette: Kérem, tessék felülvizsgálni! (Kiszól.) Halló! Bébi! Los!

(A nők mind be. Zene és tánc)

Menedzser: Hát hölgyeim, bocsássanak meg, de a kérésük teljesíthetetlen. Még akkor sem engedhetném, ha sokkal kevesebb lenne a nő és sokkal több a ruha. Nagyon sajnálom.

Linette (a nőkhöz): Akkor talán lessék meg az uccán! Gyerünk! (Görlök el)

(A másik szobából dübörgés hallatszik.)

Menedzser (felragyogva): Hallják, uraim? Tom Blöff a napi tréningjét végzi! (Ujra zaj, zuhanás, dörömbölés.)

Tréner (a következő pillanatban a becsukott bal ajtó rájáratát keresztül-törve, berepül ingujjban, összetörve, boxkesztyűvel, izdadtan. Boldog mosollyal tapogatja magát): Micsoda kondíció... Micsoda forma... Micsoda swingek! A hook-ja olyan erős, hogy azt hittem, kirepülnek a fogaim. Uraim, micsoda crochetjei vannak! Gyönyörű küzdelem lesz... Könnyű győzelem. Rövid pár percen belül knock-out! Éljenek Tom Blöff lesujtó öklei! Éljen Amerika!

Mind: Éljen Amerika! (Himnusz és a boxbajnok bevonul: lila fürdőköpönyegben, nyaka körül törülköző, boxkesztyű, kedves, könnyed, mosolyog és cigarettázik):

Good morning, my ladys and gentlemen (Ebben a pillanatban az egész tömeg hurrákiáltásba tör ki, sapkák repülnek a lebegőbe, a fényképezőgépek kattognak, a filmgépek berregnek. Operatőr is beállítja a gépet. Örül az izgalom.)

Ujságíró (a boxbajnokhoz ugrik): Pardon, a *Matin* munkatársa vagyok. Ha megengedne egy pár kérdést... Hogy tetszik Párizs?

Boxbajnok: Gistihand, apuskám, lassan! Mondja, miért nincs ebben a városban egy nő sem?

Ujságíró (nevetve): Hehehe! Viccesnek tetszik lenni! Apropos... pardon... egy diszkrét kérdés... mi a mester kedvenc betegsége?

Boxbajnok: Tifusz.

Ujságíró: Miért pont a tifusz?

Boxbajnok: Mert szeretem a kiütéseket. Ez a szakmához tartozik.

Ujságíró: Mi a kedvenc étele?

Boxbajnok: Menü à la kart jó sok krumplival.

Ujságíró: Melyik parfümöt tartja legjobbnak?

Boxbajnok: A törkölyt.

Ujságíró: Az nem parfüm.

Boxbajnok: De jó!

Ujságíró: Mit tart Anatole France-ről?

Boxbajnok: Mit tartok? Hát írja, ez az Anatole France szerintem egy híres ember volt, annyira híres volt... mondja, ki volt ez az Anatole France?

Ujságíró (röhög): Nagyon jó. Ez milyen szellemes. Ujabb kérdés. Mit hallott Napoleonról?

Boxbajnok: Csak a legjobbat.

Menedzser: Uram, ezennel felkérem, hogy távozzon, mert ez nagyon fárasztja a mestert. (Mindenkire.) Kérem önöket is, hogy hagyják el a szobát, mert a mester pihenni akar. (Kiszoritja az éljenzők tömegét, majd kezét csókolva a boxbajnoknak.) Önt pedig nagyon kérem, feküdjék le a divánra és pihenjen. Feküdjön hanyatt és óvakodjon az emócióktól. Rövidesen visszajövünk. Viszontlátásra, mister Tom. Éljen Amerika! Éljenek az Egyesült-Államok! Éljen New-York! (El.)

Boxbajnok (végighever a divánon és áhitattal szívja a cigarettáját. Pár másodperces szünet. Azután felugrik, mintha észébe jutna valami és odamegy a házi telefonhoz): Halló!

Kérek a 140-esbe egy üveg konyakot azonnal. *(Ujra visszatér a diványra. Kis szünet. Az ajtón félős kopogás, majd kinyílik és megjelenik kezében tálcával Linette, kis szobalány.)*

Linette (az ajtóból): Bocsásson meg, uram, hogy megint én jöttem, de sürgős volt és az inas nem volt kéznél. Nem baj?

Boxbajnok (mohón nézi): Egyáltalán nem baj.

Linette: De már megyek is. Tessék a konyak. *(Leteszi.)*

Boxbajnok: Hogy hívják?

Linette: Linette!

Boxbajnok: Isteni név! És milyen jól áll magának!

Linette: Milyen szépeket tetszik mondani! Ugy beszél, mint egy költő.

Boxbajnok: Pedig csak egy boxbajnok titkára vagyok.

Linette (felnéz rá): De nagy darab ember!... Mondja, mit vigyáznak maguk úgy arra a boxbajnokra?

Félnek, hogy ellopják? Azt mondják, hogy nagyon szép fiú. Igaz?

Boxbajnok: Gyönyörű. Boxba még nem is láttam ilyen szépet. Legfeljebb bagariába.

Linette: Aztán mondja csak, milyen mesterség az a boxórság? Nekem van egy nagybátyám, az is ilyen fajta, de nem boxór, hanem masszőr.

30 frankot kap egy masszírozásért. Egy boxbajnok is ilyen jól keres?

Boxbajnok: Hasonlóan. Egy masszírozásért az se kap többet. *(Tölt.)*

Igyon és üljön le.

Linette: Hogyne! Egy férfi szobájában. Nekem vőlegényem van.

Boxbajnok: És szereti?

Linette: Ha nem szeretném, nem lenne a vőlegényem. Mondja csak, kérem, hát ez a boxbajnok kit szeret.

Boxbajnok (szomorúan): Egy boxbajnoknak nem szabad szeretni.

Annak szabad boxolni, annak szabad percenként 20 fogat kiütni, de szeretni, azt nem szabad. Pedig azok is hogy szeretnének egyszer egy ilyen édes kislányt megölelni, mint maga. *(Meg akarja ölelni.)*

Linette (kezére üt): Hagyjon leégni, kedves. *(Telefón cseng.)* Cseng a telefon.

Boxbajnok: Kérdezze meg, ki az.

Linette: Halló! *(Elképedve.)* Kicsoda? Milyen elnök? Miniszterelnök? Személyesen? Kezít csókolom.

Boxbajnok (ülve marad): Kérdezze meg, mit akar.

Linette (remegve a telefonba): Mit akar... Azt kérdezi, hogy érzi magát a boxbajnok itt.

Boxbajnok: Mondja meg, hogy lehetnék jobban is és tegye le.

Linette (a telefonba): Lehetne jobban is és tessék letenni... Azt kérdi, hogy mit tegyen le.

Boxbajnok: Tegye le, amit akar, csak hagyjon békét. *(Felkel, átveszi a kagylót, nem szól bele semmit, mellé teszi.)*

Linette: Jaj, de megijedtem, olyan nagy úr az a boxbajnok, hogy a miniszterelnök személyesen telefonálgat neki.

Boxbajnok: Hagyja már a miniszterelnököt. Nem fontos. *(Tölt.)* Ígyunk, Linette. *(Három poharat egymásután leiszik.)*

Linette: Ha így folytatja, titkár úr, megárt.

Boxbajnok (óráját nézi): Várjon csak, Linette. Most jön az igazi. Bekapcsolom a rádiót. *(Átszalad a másik szobába, előbb nyekergés, majd felcsendül a jazz.)*

Linette: Tánczene... Az emberben szinte pezsegni kezd a vér. A szíve a torkában kalapál... A lábát a nyakában érzi.

(Duett-tánc.)

Linette: Mondja, titkár úr, a boxbajnok hol van most?

Boxbajnok: Benn van a másik szobában. Üdvözlétét küldi.

Linette: Jaj, de kedves.

Boxbajnok: Azonkívül azt üzeni, hogy szerelmes a kisasszonyba.

Linette: Belém? Hiszen még nem is látott?!

Boxbajnok: Én elmeséltem neki, hogy maga milyen aranyos, milyen gyönyörű, milyen kedves. *(Iszik.)* Mert a boxbajnokoknak is van szívük, Linette, de ők az öklükbe zárva hordják és minden csapásnál vér serken ki belőle. A boxbajnok azt üzeni, hogy nagyon szerelmes beléd, Linette. *(Közeledik Linette felé, aki aggodalommal elhúzódik.)*

Linette: Jaj Istenem, mi történt magával?

Boxbajnok (extázisban): Egy csókot, Linette, csak egy csókot.

Linette: Elmenjen innen, titkár úr, amíg szépen mondom.

- Linette (kezében egy amerikai zászlót lenget. Ebben a pillanatban kinn felharsan az amerikai himnusz):* Kedves menedzser, úr az itt időző Hoffmann-görlök kinn várákznak, ugyanis, mint amerikai honleányok nem mulaszthatják el, hogy ne üdvözlőjék szeretett hazájuk dicső fiát, Tom Blöfföt, a nehézsúlyú boxbajnokot és világchampionot. Ezenel bejelentem őket és az ő nevükben engedélyt kérek, hogy hódolatuk jeléül bemutassák előtte legszebb táncukat. Itt a névjegyük! (Átadja a zászlót.)
- Mind (össze-vissza, dühösen):* Ez lehetlenség! Szó sincs róla!
- Titkár:* Hányan vannak, az Isten szerelméért?!
- Linette:* Huszonnégyen.
- Mind (elképedve):* Huszonnégy nő!
- Titkár:* És legalább szolid jelmezben?
- Linette:* Kérem, tessék felülvizsgálni! (Kiszól.) Halló! Bébi! Los!
- (A nők mind be. Zene és tánc)
- Menedzser:* Hát hölgyeim, bocsássanak meg, de a kérésük teljesíthetetlen. Még akkor sem engedhetném, ha sokkal kevesebb lenne a nő és sokkal több a ruha. Nagyon sajnálom.
- Linette (a nőkhöz):* Akkor talán lessek meg az uccán! Gyerünk! (Görlök el)
- (A másik szobából dübörgés hallatszik.)
- Menedzser (felragyogva):* Hallják, uraim? Tom Blöff a napi tréningjét végzi! (Ujra zaj, zuhanás, dörömbölés.)
- Tréner (a következő pillanatban a becsukott bal ajtó ráhaját keresztül-törve, berepül ingujjban, összetörve, boxkesztyűkkel, izdattan. Boldog mosollyal tapogatja magát):* Micsoda kondíció... Micsoda forma... Micsoda swingek! A hook-ja olyan erős, hogy azt hittem, kirepülnek a fogaim. Uraim, micsoda crochetjei vannak! Gyönyörű küzdelem lesz... Könnyű győzelem. Rövid pár percen belül knock-out! Éljenek Tom Blöff lesújtó öklei! Éljen Amerika!
- Mind:* Éljen Amerika! (Himnusz és a boxbajnok bevonul: lila fürdőköponyegben, nyaka körül törülköző, boxkesztyű, kedves, könnyed, mosolyog és cigarettázik): Good morning, my ladys and gentlemen (Ebben a pillanatban az egész tömeg hurrákiáltásba tör ki, sapkák repülnek a levegőbe, a fényképezőgépek kattognak, a filmgépek berregnek. Operatőr is beállítja a gépet. Örül izgalom.)
- Ujságíró (a boxbajnokhoz ugrik):* Pardon, a *Matin* munkatársa vagyok. Ha megengedne egy pár kérdést... Hogy tetszik Párizs?
- Boxbajnok:* Gistihand, apuskám, lassan! Mondja, miért nincs ebben a városban egy nő sem?
- Ujságíró (nevetve):* Hehehe! Viccesnek tetszik lenni! Apropos... pardon... egy diszkrét kérdés... mi a mester kedvenc betegsége?
- Boxbajnok:* Tifusz.
- Ujságíró:* Miért pont a tifusz?
- Boxbajnok:* Mert szeretem a kiütéseket. Ez a szakmához tartozik.
- Ujságíró:* Mi a kedvenc étele?
- Boxbajnok:* Menü à la kart jó sok krumplival.
- Ujságíró:* Melyik parfümöt tartja legjobbnak?
- Boxbajnok:* A törkölyt.
- Ujságíró:* Az nem parfüm.
- Boxbajnok:* De jó!
- Ujságíró:* Mit tart Anatole Francérol?
- Boxbajnok:* Mit tartok? Hát írja, ez az Anatole France szerintem egy híres ember volt, annyira híres volt... mondja, ki volt ez az Anatole France?
- Ujságíró (röhög):* Nagyon jó. Ez milyen szellemes. Ujabb kérdés. Mit hallott Napoleonról?
- Boxbajnok:* Csak a legjobbat.
- Menedzser:* Uram, ezennel felkérem, hogy távozzon, mert ez nagyon fárasztja a mestert. (Mindenkire.) Kérem önöket is, hogy hagyják el a szobát, mert a mester pihenni akar. (Kiszorítja az éljenzők tömegét, majd kezet csókolva a boxbajnoknak.) Önt pedig nagyon kérem, feküdjék le a divánra és pihenjen. Feküdjön hanyatt és óvakodjon az emócióktól. Rövidesen visszajövünk. Visszontlátásra, mister Tom. Éljen Amerika! Éljenek az Egyesült-Államok! Éljen New-York! (El.)
- Boxbajnok (végighever a divánon és áhítattal szívja a cigarettáját. Pár másodperces szünet. Azután felugrik, mintha eszébe jutna valami és odamegy a házi telefonhoz):* Halló!

Kérek a 140-esbe egy üveg konyakot azonnal. *(Ujra visszatér a diványra. Kis szünet. Az ajtón félő kopogás, majd kinyílik és megjelenik kezében tálcával Linette, kis szobalány).*

Linette (az ajtóból): Bocsásson meg, uram, hogy megint én jöttem, de sürgős volt és az inas nem volt kéznél. Nem baj?

Boxbajnok (mohón nézi): Egyáltalán nem baj.

Linette: De már megyek is. Tessék a konyak. *(Leteszi.)*

Boxbajnok: Hogy hívják?

Linette: Linette!

Boxbajnok: Isteni név! És milyen jól áll magának!

Linette: Milyen szépeket tetszik mondani! Ugy beszél, mint egy költő.

Boxbajnok: Pedig csak egy boxbajnok titkára vagyok.

Linette (feléz rá): De nagy darab ember!... Mondja, mit vigyáznak maguk úgy arra a boxbajnokra?

Félnek, hogy ellopják? Azt mondják, hogy nagyon szép fiú. Igaz?

Boxbajnok: Gyönyörű. Boxba még nem is láttam ilyen szépet. Legfeljebb bagariába.

Linette: Aztán mondja csak, milyen mesterség az a boxórság? Nekem van egy nagybátyám, az is ilyen fajta, de nem boxór, hanem masszőr.

30 frankot kap egy masszírozásért. Egy boxbajnok is ilyen jól keres?

Boxbajnok: Hasonlóan. Egy masszírozásért az se kap többet. *(Tölt.)*

Igyon és üljön le.

Linette: Hogyne! Egy férfi szobájában. Nekem vőlegényem van.

Boxbajnok: És szereti?

Linette: Ha nem szeretném, nem lenne a vőlegényem. Mondja csak, kérem, hát ez a boxbajnok kit szeret.

Boxbajnok (szomorúan): Egy boxbajnoknak nem szabad szeretni.

Annak szabad boxolni, annak szabad perceként 20 fogat kiütni, de szeretni, azt nem szabad. Pedig azok is hogy szeretnének egyszer egy ilyen édes kislányt megölelni, mint maga. *(Meg akarja ölelni.)*

Linette (kezére üt): Hagyjon leégni, kedves. *(Telefón cseng.)* Cseng a telefon.

Boxbajnok: Kérdezze meg, ki az.

Linette: Halló! *(Elképedve.)* Kicsoda? Milyen elnök? Miniszterelnök? Személyesen? Kezit csókolom.

Boxbajnok (ülve marad): Kérdezze meg, mit akar.

Linette (remegve a telefonba): Mit akar... Azt kérdezi, hogy érzi magát a boxbajnok itt.

Boxbajnok: Mondja meg, hogy lehetnék jobban is és tegye le.

Linette (a telefonba): Lehetne jobban is és tessék letenni... Azt kérdezi, hogy mit tegyen le.

Boxbajnok: Tegye le, amit akar, csak hagyjon békét. *(Felkel, átvesszi a kagylót, nem szól bele semmit, mellé teszi.)*

Linette: Jaj, de megijedtem, olyan nagy úr az a boxbajnok, hogy a miniszterelnök személyesen telefonálgat neki.

Boxbajnok: Hagyja már a miniszterelnököt. Nem fontos. *(Tölt.)* Ígyunk, Linette. *(Három poharat egymásután leiszik.)*

Linette: Ha így folytatja, titkár úr, megárt.

Boxbajnok (óráját nézi): Várjon csak, Linette. Most jön az igazi. Bekapcsolom a rádiót. *(Átszalad a másik szobába, előbb nyekergés, majd felcsendül a jazz.)*

Linette: Tánczene... Az emberben szinte pezsegni kezd a vér. A szíve a torkában kalapál... A lábát a nyakában érzi.

(Duett-tánc.)

Linette: Mondja, titkár úr, a boxbajnok hol van most?

Boxbajnok: Benn van a másik szobában. Üdvözetét küldi.

Linette: Jaj, de kedves.

Boxbajnok: Azonkívül azt üzeni, hogy szerelmes a kisasszonyba.

Linette: Belém? Hiszen még nem is látott?!
Boxbajnok: Én elmeséltem neki, hogy maga milyen aranyos, milyen gyönyörű, milyen kedves. *(Iszik.)* Mert a boxbajnokoknak is van szívük, Linette, de ők az öklükbe zárva hordják és minden csapásnál vér serken ki belőle. A boxbajnok azt üzeni, hogy nagyon szerelmes beléd, Linette. *(Közeledik Linette felé, aki aggodalommal elhúzódik.)*

Linette: Jaj Istenem, mi történt magával?

Boxbajnok (extázisban): Egy csókot, Linette, csak egy csókot.

Linette: Elmenjen innen, titkár úr, amíg szépen mondom.

Boxbajnok (utána nyúl): Értsd meg, Linette, hogy szeretlek.

Linette (futni kezd az ajtó felé): Segítség, a titkár úr megőrült!

Boxbajnok (utána fut, megfogja): Innen nem mozdulsz, míg meg nem csókoltalak.

Linette: Rögtön sikítok!

Boxbajnok: Azt hittem, hogy túl vagy már a sikításon. (Birkóznak.)

Linette: Eresszen el!

Boxbajnok (csókolja.)
(Ebben a pillanatban Linette kiszabadítja jobbkezét és hatalmas pontot ad a boxbajnoknak.)

Boxbajnok: Na megállj, kis vadmacska. Hopp! Vigyázz az alakodra!

Linette: Tessék engem innen kiengedni.

Boxbajnok: Rögtön, csak előbb galucsnit húzok.

Linette: Segítség!

Boxbajnok: Hiába minden. Ha valaki ide bejön, úgy ledobom, hogy éhenhal a levegőben.

Linette: Brutális.

Boxbajnok: Imádlak.

Linette: Én is. Nem érzed? (Boxolja.)

Boxbajnok: Csak szabályosan.

Linette: Nesze egy szabályos. (Ujabb box.)
(Linette ütlegeli, a boxbajnok felkapja és viszi a diván felé, közben Linette boxolja, majd a szemébe üt.)

Linette: Szemtelen.

Boxbajnok: Hátha kiütöd a szemem, akkor nem csoda. (Megcsókolja.)

Linette (ebben a pillanatban két hatalmas üt a boxbajnok tarkójára, ez megszedül, kiejti Linette-et a kezéből és rázuhan a divánra.)

Boxbajnok (felordít): A tarkóm! Renonc!

Linette (a boxbajnok hasára ül és úgy boxolja): Azért, mert én szabályos lány vagyok, azért, mert én gyöngénő vagyok?! Majd megtanítom én, hogyan kell tisztességes leánnyal bánni.

Boxbajnok (kétségbeesetten): Egy tisztességes leány nem ül az ember hasára. Óvás. Szabálytalan ütés volt.

Linette: Szabálytalan csók volt. (Üti.) Segítség!

Boxbajnok (hörög): Renonc, renonc, a tarkóm!

Linette (lovagol rajta és boxolja): Segítség! Segítség!

(Menedzser, Tréner, Titkár, Operatőr berohannak a feldúlt szobába.)

Linette (az előbbi pózban): Segítség! Segítség!

Menedzser: Mi történt?

Tréner: Gyilkosság.

Titkár: Merénylet!

Operatőr: Fogják meg!

(Meglátják Linette-et.)

Mind (egyszerre): Mit keres maga ebben a szobában???

(Mind a bajnok segítségére sietnek.)

Menedzser: Elszédült.

Titkár: Hamar vizet.

Operatőr: Rosszul lett.

Tréner: Nyissa ki a nyakkendőjét.

Operatőr: Világbotrány.

Tréner (sippal füttyül, tíz másodpercet számol, de a boxbajnok nem kel fel, felordít): Knock out-olták a boxbajnokot!!! Knock out-olták a világchampiont!

Linette (sarokban sir, felkiált): Hát ő volt a boxbajnok.

(Telefón megszólal.)

Menedzser: Halló, ki az? (Többiek felé.) Kunapé, a magyar kisgazdapárt nevében kérdezteti, hogy érzi magát a boxbajnok?

Mind (ordítva): Tegye le!!!

Boxbajnok: Hogy érzi magát a boxbajnok? Az attól függ, hogy te, Linette, mit csináltál volna, ha tudod, hogy én vagyok a boxbajnok.

Linette: Akkor mit csináltam volna? Akkor szabálytalan ütések helyett szabályos csókokat adtam volna.

Boxbajnok (átöleli): Édes! Gyerünk.

Többiek (kétségbeesetten): No de a mérkőzés???

Boxbajnok (Linette felé néz): A mérkőzés most kezdődik.

(Függöny.)

Előfizetési ár:

¼ évre 2 pengő 40 fillér, ½ évre 4 pengő 80 fillér
Ausztriában példányonként 50 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: TOLNAI SIMON
Kiadótulajdonos: TOLNAINYOMDAI MŰ-
INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein,
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám